

Kadernota 2016

Inhoudsopgave

Hoofdstuk	Omschrijving	Pagina
1	Aanbiedingsnota	3
	- Inleiding	3
	- Huidige financiële situatie	4
	- Nieuw beleid	5
	- Slot	7
2	Programma's	9
	- Programma 0 Algemeen bestuur	11
	- Programma 1 Openbare orde en veiligheid	15
	- Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	19
	- Programma 3 Economische zaken	25
	- Programma 4 Onderwijs	27
	- Programma 5 Cultuur, recreatie en welzijn	29
	- Programma 6 Sociale voorzieningen en maatschappelijk werk	33
	- Programma 7 Volksgezondheid	39
	- Programma 8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	43
	- Programma 9 Algemeen	45
3	Bedrijfsvoering	47
	- Algemeen	47
	- Nieuw beleid	48
4	Algemene dekkingsmiddelen en overig	51
	- Algemeen	51
	- Nieuw beleid	51
5	Algemene reserves vrij aanwendbaar	55
6	Uitgangspunten programmabegroting 2016 en verder	57
7	Voorstel aan de raad	63
	Bijlagen:	65
	Bijlage 1: Totaal financieel overzicht (incl. nieuw beleid)	66
	Bijlage 2: Aanvullend pakket bezuinigingsmaatregelen om tekorten 2018 en verder te kunnen opvangen (besluitvorming daarover in een later stadium)	71

Aan de gemeenteraad

Inleiding

De landelijke economie herstelt zich licht. Gemeenten merken hier als gevolg van na-ijleffecten op korte termijn nog weinig van. Maar de uitgangssituatie is positief. Het college is er in geslaagd om voor 2016 en 2017 een sluitend perspectief neer te leggen, zonder extra maatregelen en met enige ruimte voor nieuwe initiatieven.

Deze kadernota is opgesteld op basis van het coalitieakkoord, de toekomstvisie 'de Kracht van Dronten' en het collegeprogramma. De in deze stukken voorgenomen activiteiten en nieuwe initiatieven voor de jaarschijf 2016 hebben een plaats gekregen. Voor structurele nieuwe ontwikkelingen kent de huidige financiële situatie nog weinig ruimte. De nieuwe initiatieven worden dan ook met name gedekt uit de reserves.

We zitten nog steeds in een belangrijke fase van verandering waarbij de rol en functioneren van de gemeentelijke overheid, de kwaliteit en organisatie van onze dienstverlening, onze groeiambities, de samenwerking met de samenleving en met andere overheden en de uitvoering van nieuwe gemeentelijke taken in het sociaal domein zorgen voor een ingewikkelde en boeiende context. Steeds moeten keuzes worden gemaakt om binnen de financiële kaders te blijven.

We hebben dit jaar met deskundige, enthousiaste en betrokken medewerkers en alle betrokkenen in het sociale domein een goede start gemaakt met de uitvoering van de nieuwe wetgeving en regels. Door een goede voorbereiding op de gewijzigde taken in het kader van de nieuwe Jeugd wet, de AWBZ/WMO en de Participatiewet is de overgang goed verlopen.. Ook dit jaar en in 2016 en volgende jaren hebben de verdere ontwikkelingen in het sociaal domein onze volledige aandacht.

De geplande ontwikkelingen bij Roggebot en Passage Dronten dragen bij aan een betere ontsluiting en bereikbaarheid van Dronten en een verdere versterking van de recreatie- en evenementenfunctie aan de Oostkant. De plannen voor het Hanzekwartier (herinrichting De Noord) en De Gilden worden voorbereid en de komende jaren uitgevoerd. Op milieugebied zijn de plannen voor het opschalen van de windmolens en andere maatregelen voor een duurzaam Dronten ook belangrijk en kansrijk voor het versterken van de Dronter identiteit. Het ingezette beleid om meer op te treden tegen ongewenste uitwassen zoals het bestrijden van de georganiseerde criminaliteit wordt ook in 2016 voortgezet.

De maatschappelijke initiatieven in Biddinghuizen en Swifterbant in het organiseren van maatschappelijke functies in multifunctionele centra krijgen de komende jaren een vervolg. Daarnaast vindt in 2016 de realisatie en de opstart van het onderwijsstation plaats. De eerste cyclus van het in 2015 vastgestelde accommodatiebeleid krijgt in 2016 invulling. In 2015 biedt het college in het kader van het Programma Dienstverlening het Programmaplan 2015-2018 ter vaststelling aan de raad aan. Op basis hiervan wordt de komende jaren de dienstverlening aan de burger verder verbeterd. Digitalisering van de dienstverlening is hiervan een belangrijke component. De basis hiervoor wordt mede gelegd in het dit jaar geactualiseerde informatiebeleidsplan.

In 2015 werken wij hard aan het verbeteren van de interne controle processen en het verbeteren van de bedrijfsvoering op het gebied van salarisadministratie en financieel beheer. Afgesproken is dat de verbetertrajecten voor eind 2015 zijn afgerond. In 2016 en

volgende jaren ziet ons college er nauwgezet op toe dat de verbeterde processen worden toegepast en op orde blijven.

Wij stellen voor om de Kadernota 2016 vast te stellen als zijnde een richtinggevend document dat als opmaat dient voor het opstellen van de Programmabegroting 2016. Wij verwerken in de Programmabegroting 2016 alle onderwerpen van deze Kadernota 2016. In de begrotingsvergadering van november 2015 maakt uw raad de definitieve keuzes voor het jaar 2016.

Huidige financiële situatie

Algemeen

Het financiële meerjarenbeeld bij gemeenten in het algemeen is in Nederland op dit moment negatief. De gemeenten zitten voor het merendeel met hetzelfde probleem. Gezien de financiële situatie is het lastig om het bestaande beleid voort te zetten. Zeker op middellange termijn. Beleidsveranderingen met structurele gevolgen kunnen door het maken van keuzes (inleveren oud voor nieuw). Gemeenten met eenmalige middelen kunnen nog wat doen zolang de wijzigingen geen structureel karakter hebben. Dronten vormt geen uitzondering op het landelijk beeld.

Daarnaast is het belangrijk om op deze plaats in te gaan op de financiële onduidelijkheid voor wat betreft de financiële gevolgen van de economische situatie, de transitie van diverse rijkstaken en de stelling die wij als college innemen ten aanzien van de recessie effecten.

Effecten recessie

De afgelopen jaren hebben wij ingespeeld op de financiële consequenties van de recessie. In 2012 en 2015 heeft dit geleid tot ombuigingsrondes. In de kadernota 2015 heeft uw raad nog de nodige keuzes gemaakt. Daarnaast zijn er voorbereidingen getroffen voor mogelijke maatregelen die ingezet zullen worden als dit financieel noodzakelijk wordt. De doorgevoerde bezuinigingen waarover uw raad bij de kadernota 2015 en de programmabegroting heeft besloten zijn voor de korte / middellange termijn voorlopig voldoende.

In deze kadernota 2016 zijn daarom ook geen nieuwe bezuinigingsmaatregelen voor 2018 en 2019 opgenomen. Wel hebben wij een bijlage bijgevoegd met daarin de bezuinigingsmaatregelen die als het ware op de plank liggen en ingezet kunnen worden zodra de financiële situatie daartoe aanleiding geeft.

De meest recente berichtgeving omtrent de ontwikkelingen aangaande de economie geven ons hoop. Er zijn deskundigen die aangeven dat de komende jaren sprake zal zijn van een licht economisch herstel.

Effecten van de transities in het sociaal domein

Met ingang van 2015 hebben gemeenten een omvangrijk takenpakket overgedragen gekregen. De gemeente is verantwoordelijk voor de gehele Jeugdzorg, een groot aantal taken uit de AWBZ is overgedragen naar de Wmo en er is in 2015 de nieuwe participatiewet. De verwachting is dat de gemeente als meest nabije overheid mensen beter, eerder en slimmer kan helpen tegen fors minder kosten. De transitie gaat dan ook gepaard met forse bezuinigingen. Het gemeentelijk uitgangspunt is dat de overdracht van de nieuwe taken in het sociaal domein budgettair neutraal verloopt. Door deze overdracht van taken en de aanname van een efficiëntere uitvoering staat de gemeente de komende jaren voor een grote opdracht.

De meest recente berichten geven aan dat de op voorhand ingeboekte bezuinigingen van het rijk op deze taakvelden niet de laatste tegenvaller zijn voor onze gemeente. Het ziet er naar uit dat de overgang van een historische - naar een objectieve verdeelmethode voor de

gemeente Dronten waarschijnlijk ongunstig gaat uitpakken. De meicirculaire algemene uitkering gemeentefonds gaat hier meer duidelijkheid over geven. Uw raad heeft de budgetten verwerkt die op dit moment officieel bekend zijn. Hier zit dus een risico. In programma 6 Sociale voorzieningen en maatschappelijk werk wordt uitgebreid ingegaan op deze transitie.

Huidig financieel beeld

Het financiële startpunt van de gemeente Dronten voor deze Kadernota 2016 is als volgt.

-/- = is voordeel

	2016	2017	2018	2019
Financiële stand (conform slotrapportage 2014)	-279.000	-411.000	215.000	402.000
Tussentijdse ontwikkelingen :				
- Waarden onroerende zaken GBLT	-40.000	-45.000	-46.000	-50.000
- Aanschaf elektrische auto's toezichthouders gemeente	0	-5.000	-4.000	-3.000
Financieel startpunt kadernota 2016	-319.000	-461.000	165.000	349.000

Uitgangspunt van de gemeente Dronten is normaliter een financieel sluitend meerjarenbeeld. Vorig jaar is het uitgangspunt gedeeltelijk verlaten en wel om de reden dat de financiële positie van de gemeente de laatste jaren zo aan verandering onderhevig is dat wij de kanttekening plaatsen of het verstandig is om nu al keuzes te maken om te voldoen aan een financieel sluitend meerjarenbeeld. Het financiële beeld is dusdanig onzeker dat de kans bestaat dat wij op dit moment besluiten tot ingrijpende maatregelen die op termijn misschien niet nodig zijn. De kans op kapitaalvernietiging is daarbij groot.

Wij zijn wel van mening dat stilzitten geen optie is. Vorig jaar zijn bij de Kadernota 2015 voorstellen tot bezuinigingen gemaakt waarover uw raad heeft besloten om deze op dat moment niet door te voeren maar als het ware op de plank te laten liggen voor het moment dat de gemeentelijke financiën hiertoe aanleiding geven. Deze opties zijn in deze Kadernota 2016 met 1 jaar opgeschoven en in een bijlage bij deze kadernota opgesomd.

Ons voorstel is het huidige financieel meerjarenbeeld van onze gemeente nauwlettend in de gaten te houden en te actualiseren op basis van de laatste ontwikkelingen. Mocht het in de loop van 2016 er nog net zo voorstaan als nu het geval is dan kunt u alsnog beslissen om de hier voorbereide aanvullende bezuinigingen door te voeren.

Nieuw beleid

Het is reeds geruime tijd bekend dat de gemeenten als gevolg van de recessie terughoudend zullen moeten omgaan met het entameren van nieuw beleid dat een extra beslag legt op financiële middelen. De afgelopen jaren is er binnen de gemeente Dronten ook terughoudend mee omgegaan. Tegelijkertijd moeten wij ook constateren dat de wereld niet stilstaat en dat wij ook moeten inspelen op bepaalde ontwikkelingen, ook al leggen deze een extra beslag op middelen. Voor het jaar 2016 stellen wij in deze kadernota voor om de volgende middelen beschikbaar te stellen.

-/- = voordeel

	2016	2017	2018	2019
Eenmalig	1.827.000	857.000	551.000	130.000
Structureel	168.000	168.000	168.000	543.000
Totaal nieuw beleid.	1.995.000	1.025.000	719.000	673.000

De middelen voor het nieuwe beleid zullen worden besteed aan:

Niet beïnvloedbaar:

- Onkruidbestrijding aanpassen aan wettelijke vereisten (€ Pm structureel).
- Leerlingenvervoer (€ 250.000 structureel)
- Gevolgen schatkistbankieren (2019 375.000 en met ingang van 2020 € 750.000 structureel)
- Precariobelasting kabels en leidingen (-/- € 302.000 structureel aan extra inkomsten)
- Extra opbrengst onroerende zaakbelastingen windmolens (Pm structureel).

Beïnvloedbaar:

- Dienstverlening (€ 478.000 eenmalig)
- Verhoging bijdrage regio Zwolle (€ 40.000 structureel)
- Co-financiering in het kader van Leader etc. (€ 450.000 eenmalig)
- Aanpak georganiseerde criminaliteit & Bibob (€ 150.000 eenmalig)
- Samenwerking veiligheid (€ 22.000 eenmalig)
- Radicalisering (€ 38.000 eenmalig)
- Onderzoeksbudget recreatieve verbinding Swifterbant (€ 15.000 eenmalig)
- Fietspad de Zuid (€ 300.000 eenmalig)
- Onderzoek realisatie logistiek terrein ten behoeve van evenementen (€ Pm eenmalig)
- Parkeren Hondsdraf versus bereikbaarheid hulpdiensten (€ 25.000 eenmalig)
- Versteving wegbermen (€ 354.000 eenmalig)
- Ontwikkeling Oostkant (realiseren pleisterplaatsen) (€ Pm eenmalig)
- Onderzoekskosten actieplan centrum (€ 20.000 eenmalig)
- Aanpassingen sporthal 't Dok (invaliden) (€ 33.000 eenmalig)
- Impact (o.a. business case) (€ 180.000 eenmalig)
- Zelfstandigenloket Flevoland (€ 460.000 eenmalig en € 60.000 structureel)
- Vluchtelingenwerk (€ 60.000 eenmalig)
- Programmabureau wind Flevoland (€ 450.000 eenmalig)
- Hanzekwartier (herinrichting de Noord) (€ 300.000 eenmalig)
- Extra formatie personele organisatie (€ 120.000 structureel en € 120.000 eenmalig)

Voor een toelichting verwijzen wij u naar de programma's in deze kadernota en bijlage 1. Het hiervoor genoemde is natuurlijk niet al het nieuwe beleid voor 2016 en verder. Voor veel nieuwe ontwikkelingen die ook in 2016 plaatsvinden zijn al middelen (menskracht en geld) beschikbaar. Wij denken dan aan de ontwikkelingen rondom de transities, veiligheid / toezicht en handhaving, ontsluiting van Dronten, recreatie en grondexploitaties.

In het voorstaande hebben wij in het kort aangegeven wat er in de volgende hoofdstukken van deze kadernota is uitgewerkt. De jaren 2016 en 2017 hebben wij, waar wij spreken over eenmalige uitgaven, sluitend gemaakt door middel van de inzet van de algemene reserve vrij aanwendbaar.

Het totale financiële beeld rekening houdende met hetgeen voorgesteld wordt aan nieuw beleid is in het kort in de volgende tabel per jaar aangegeven.

-/- = is voordeel

	2016	2017	2018	2019
Financiële stand (conform slotrapportage 2014)	-279.000	-411.000	215.000	402.000
Tussentijdse ontwikkelingen :				
- Waarden onroerende zaken GBLT	-40.000	-45.000	-46.000	-50.000
- Aanschaf elektrische auto's toezichthouders gemeente	0	-5.000	-4.000	-3.000
Financieel startpunt kadernota 2016	-319.000	-461.000	165.000	349.000

Voorgesteld nieuw beleid :				
- structureel	168.000	168.000	168.000	543.000
- eenmalig	1.827.000	857.000	551.000	130.000
Subtotaal	1.676.000	564.000	884.000	1.022.000
Mutatie vanuit de algemene reserve vrij aanwendbaar	-1.645.000	-677.500	-441.000	-40.000
Mutatie vanuit de algemene reserve NUON vrij aanwendbaar	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000
Mutatie vanuit bestemmingsreserves (sociaal domein, EGEM-I en dienstverlening)	-92.000	-89.500	-20.000	0
Financieel eindbeeld Kadernota 2016	-151.000	-293.000	333.000	892.000

Zoals eerder al is aangegeven is er geen sprake van een structureel sluitend meerjarenbeeld. Wel hebben wij aanvullende bezuinigingsvoorstellen voorbereid om, indien nodig, op een later tijdstip tot een sluitend meerjarenbeeld te kunnen komen. Het aanvullende bezuinigingspakket omvat een bezuinigingsvolume van:

-/- = voordeel

	2016	2017	2018	2019
Aanvullend bezuinigingspakket	0	0	-524.000	-1.111.000

In verband met het financiële beeld hebben wij mogelijk aanvullende bezuinigingen ten opzichte van de kadernota 2015 één jaar doorgeschoven.

Slot

Dronten als gemeente staat er op het merendeel van de terreinen redelijk tot goed voor. Dit in een tijd dat het economisch niet voor de wind gaat. Ook Dronten voelt de effecten van deze tijd. Soms heeft dit tot gevolg dat wij de ambities op onderdelen moeten bijstellen of temporiseren. Dit alles in een tijd dat er veel op de gemeente afkomt en de rol van de overheid aan het veranderen is. Een uitdagende tijd waar op diverse terreinen veel onzekerheden bestaan. Een van de onzekerheden zijn de gemeentefinanciën.

De afgelopen jaren is er veel energie gestopt in het financieel gezond houden van onze gemeente. De burgers en instellingen hebben dit ondervonden. Bij een gelijkblijvend financieel beeld zullen er op termijn nog aanvullende maatregelen nodig zijn om ook in de toekomst te komen tot een sluitend meerjarenbeeld. Naast mogelijk aanvullende maatregelen komen er ook meeropbrengsten (opbrengsten onroerende zaakbelastingen windmolens) waar momenteel geen rekening mee is gehouden in het financiële beeld van deze Kadernota 2016.

Wij stellen voor om conform vorig jaar te koersen op een structureel sluitend beeld voor de jaren 2016 en 2017 met daarbij de kanttekening dat er mogelijke bezuinigingsopties op de plank liggen om ook de jaren 2018 en verder sluitend te kunnen maken.

Programma's

Programma: 0 Algemeen bestuur

Algemene omschrijving

Het programma omvat het openbaar bestuur, de communicatie met de inwoners, de gemeentelijke basisadministratie en de interne en externe dienstverlening.



Algemene beschouwing

Algemeen

In de algemene beschouwing van dit programma gaan wij, naast de onderwerpen die uitgewerkt zijn in het onderdeel nieuw beleid, in op de overige ontwikkelingen die aan de orde zijn voor het jaar 2016. De belangrijkste ontwikkelingen zijn:

Dienstverlening / KCC (o.a. programmaplan dienstverlening 2015-2018)

Sinds 2010 is de gemeente Dronten op basis van het Programma Verbetering Dienstverlening volop aan de slag om de dienstverlening voor de burgers, bedrijven en instellingen in Dronten op een hoger plan te tillen. Het huidige meerjarenprogramma “Koersen op Dienstverlening” kende een horizon van 2010-2015. Tijdens de aanbidding van het Jaarprogramma Dienstverlening 2015 aan de raad in december 2014 en in het Collegeprogramma 2014-2018 is aan de raad een nieuw Programmaplan Dienstverlening voor de periode 2015-2018 toegezegd in de 1e helft van 2015.

Duurzaamheid

Voor het programma Duurzaamheid zal in 2015 het klimaatbeleidsplan worden aangeboden aan de gemeenteraad. In dit beheersplan zullen de ambities uit het collegeprogramma door de programmaorganisatie in projecten worden uitgewerkt welke benodigd zijn om de klimaatdoelstellingen te bereiken in 2025.

Citymarketing

Op basis van het in 2015 uit te voeren onderzoek in hoeverre citymarketing meer in samenwerking met bijvoorbeeld het bedrijfsleven kan worden opgepakt, verwachten we volgend jaar met minder eigen middelen deze inzet te plegen.

Verbetertraject interne controle

In 2015 werkt het college aan het verbetertraject voor de interne controle en geeft uitvoering aan de door de raad ingediende motie naar aanleiding van de niet afgedragen WAO-WIA-premies. De verbeterde processen worden zo spoedig mogelijk ingevoerd. Ook in 2016 en volgende jaren ziet ons college nauwlettend toe op uitvoering en borging van de processen (zie ook paragraaf Bedrijfsvoering).

Lopende projecten uit eerdere jaren :

- Project digitaal archiveren

Doelen programma
Nieuw beleid :
- Dienstverlening
- Verhoging bijdrage Regio Zwolle
- Cofinanciering in het kader van Leader etc.

Nieuw beleid:

Dienstverlening

De gemeente Dronten wil de dienstverlening aan de samenleving verder verbeteren de komende jaren. Digitaal waar het kan, persoonlijk waar dat nodig is. Om dat te kunnen bereiken zijn tal van activiteiten, initiatieven en projecten noodzakelijk, zoals omschreven in het Programmaplan Dienstverlening 2015-2018, dat in mei 2015 aan de raad ter goedkeuring voorligt. Naast uitvoering van nog lopende projecten vanuit het programma 2010-2015, vraagt ook de Ministeriële visiebrief digitale overheid 2017 en de visie van de Vereniging van Directeuren van Publieksdiensten (VDP) "Overheidsbrede Dienstverlening 2020" een actualisatie en verlenging van het Programma verbetering Dienstverlening.

Belangrijke speerpunten binnen het Programmaplan voor de periode 2015-2018 zijn de realisatie van het gemeentelijk KCC, waarbinnen 80% van de (aan-)vragen van onze inwoners en bedrijven direct worden afgehandeld. Daarnaast gaat de gehele organisatie volledig zaakgericht werken, waarmee over alle kanalen zicht en voortgangsbewaking komt op alle klantvragen. Daarmee kunnen onze inwoners en bedrijven via hun persoonlijke internetpagina continue zicht houden op de bij de gemeente lopende zaken.

Ook wordt een nieuwe website, vormgegeven naar de logica van de klantvragen ingericht voor onze inwoners, bedrijven en medewerkers. Een website die voor gehandicapten, maar ook voor minder digi-vaardige mensen en mensen met dyslexie en kleurenblindheid geschikt is. Ook wordt een digitaal kennissysteem ingericht van waaruit medewerkers centraal kunnen putten bij beantwoording van vragen aan onze inwoners en bedrijven, maar die ook door diezelfde inwoners en bedrijven digitaal 24/7 digitaal kan worden geraadpleegd. Tot slot zal er een verdere verbetering van de telefonische dienstverlening door de gehele organisatie worden gerealiseerd.

Het grootste deel van de hiervoor noodzakelijke middelen is reeds door de raad toegekend en ondergebracht in projectbudgetten vanuit het Meerjarenprogramma 2010-2015. Een deel van de nieuwe middelen kan worden gedekt vanuit nog lopende bestemmingsreserves voor dit programma. Aanvullend is het op basis van de nu bekende ontwikkelingen, noodzakelijk om eenmalig € 336.500 te investeren over de jaren 2016 (€ 169.000) en 2017 (€ 167.500). Het gaat hierbij met name om programmabureaukosten en nieuwe ICT-voorzieningen. Er wordt nog onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om extra inkomsten in de vorm van leges te kunnen genereren. De resultaten van dit onderzoek worden verwerkt in de begroting 2016.

Omschrijving:	2016	2017	2018	2019
Structureel	0	0	0	0
Eenmalig	241.000	237.000	0	0
Subtotaal	241.000	237.000	0	0
Dekking :				
- Bestemmingsreserve Egem-I	-66.000	-69.500	0	0

- Bestemmingsreserve Dienstverlening	-6.000	0	0	0
- Algemene reserve vrij aanwendbaar	-169.000	-167.500	0	0
Totaal	0	0	0	0

Verhoging bijdrage samenwerking Regio Zwolle

Nadat de afgelopen jaren sprake is geweest van een succesvolle samenwerking in de Regio Zwolle die gekenmerkt wordt door een 'lichte' bestuurlijke en ambtelijke organisatie staan we nu voor een nieuwe periode. De afgelopen jaren zijn de jaarlijkse kosten (€ 20.000,00) uit incidentele middelen gedekt. Wat ons betreft zetten we het succes van de samenwerking in de huidige vorm door. We pakken als overheid (19 gemeenten en 4 provincies) een belangrijke rol als verbinder en aanjager en werken op basis van vrijwilligheid en in verschillende samenstellingen samen. Kennis van en over elkaar tussen ondernemers is nog te vaak beperkt aanwezig. Lokale gemeenten spelen een belangrijke rol om efficiency en effectiviteit te vergroten van alle inspanningen. Ons gezamenlijk doel is een effectieve verbinding te slaan tussen lokale ondernemers, onderwijs, onderzoeksorganisaties en overheden. Regio Zwolle wil de ontwikkelde innovatie-infrastructuur en de aansturing (governance) voor de lange termijn bestendigen. Samen investeren in uitvoering, versterking en waar nodig inhoudelijke aanscherping van het regionaal sociaal en economisch beleid.

Voor ondernemers betekent dit geen gratis of vrijblijvende deelname. Financiering van intermediairs zoals Kennispoort moet ook door ondernemers gedragen worden, de huidige bijdrage van 10 procent wordt minimaal verdubbeld naar 20 procent. Dit kan ook door innovatieve aanpak, zoals crowdfunding voor ondernemers of het sturen van factuur op basis van waardebepaling achteraf na een succesvol project.

Voor de continuïteit van de innovatiestructuur met regionale loketten en open innovatiecentra pleit de Economic Board Regio Zwolle voor het langjarig financieel ondersteunen door overheden. Voor Dronten betekent dit een structurele extra bedrag van € 40.000.

De intentie bij alle deelnemende gemeenten (19 stuks) is om op dezelfde manier (bij Kadernota 2016) de middelen voor de extra verhoging bij de aan raad te vragen.

Omschrijving:	2016	2017	2018	2019
Structureel	40.000	40.000	40.000	40.000
Eenmalig	0	0	0	0
Subtotaal	40.000	40.000	40.000	40.000
Dekking :				
- Geen.	0	0	0	0
Totaal	40.000	40.000	40.000	40.000

Cofinanciering in het kader van Leader etc.

Voor de nieuwe LEADER-periode, die loopt van 2014-2020, stellen we voor cofinanciering beschikbaar te stellen. We schatten in dat hiervoor een bedrag van € 450.000 afdoende is. Aangezien aan het einde van dit jaar (volgens de huidige planning) daadwerkelijk gestart kan worden met het indienen van aanvragen voor de nieuwe periode kan dit bedrag verdeeld worden over de jaren 2016 tot en met 2018. LEADER-aanvragen moeten passen binnen de thema's Sociale innovatie, Stad-land relatie of Agro-toeristische infrastructuur.

Omschrijving:	2016	2017	2018	2019
---------------	------	------	------	------

Structureel	0	0	0	0
Eenmalig	150.000	150.000	150.000	0
Subtotaal	150.000	150.000	150.000	0
Dekking:				
- Algemene reserve vrij aanwendbaar	-150.000	-150.000	-150.000	0
Totaal	0	0	0	Pm

Programma: 1 Openbare orde en veiligheid

Algemene omschrijving

Het programma omvat activiteiten die gericht zijn op veiligheid, het waarborgen van veiligheid, het voorkomen van rampen en daarnaast de coördinatie bij rampbestrijding.



Algemene beschouwing

Algemeen

In de algemene beschouwing van dit programma gaan wij, naast de onderwerpen die uitgewerkt zijn in het onderdeel nieuw beleid in op de ontwikkelingen die aan de orde zijn voor het jaar 2016. De belangrijkste ontwikkeling is:

Samenwerking bevolkingszorg Flevoland / Gooi- en vechtstreek (oranjekolom)

De activiteiten ten aanzien van de samenwerking tussen de Veiligheidsregio's zijn opgenomen in de paragraaf bevolkingszorg van de begroting Veiligheidsregio. In deze begroting wordt voor 2016 geen verdere uitbreiding gevraagd van het gemeentelijk deel. De nieuwe directeur bevolkingszorg zal gevraagd worden om in 2015 kritisch naar het budget en de werkzaamheden te kijken en voor 2017 aan te geven wat er van de kolom bevolkingszorg wordt verwacht.

Lopende projecten uit eerdere jaren:

- Nieuwe organisatie Bevolkingszorg
- Opzetten intergemeentelijke samenwerking piketfuncties
- Diverse activiteiten (o.a. keurmerk veilig wonen, keurmerk veilig ondernemen, burgernet, veiligheidskrant, bestrijding vandalisme, aanpak woninginbraken)

Doelen programma

Nieuw beleid:

- Aanpak (georganiseerde) criminaliteit en toegenomen taken openbare orde en veiligheid
- Samenwerking veiligheid
- Radicalisering

Nieuw beleid:

Aanpak (georganiseerde) criminaliteit en toegenomen taken openbare orde en veiligheid

Om signalen te herkennen dat er sprake kan zijn van mensenhandel worden er trainingen en cursussen verzorgd voor sleutelpersonen van de afdelingen VHV, SZ en PZ. Daarnaast zal er een themadag worden georganiseerd rondom het thema georganiseerde criminaliteit en Bevordering integriteits beoordelingen door het Openbaar Bestuur (Bibob). Om de raad goed te informeren zullen er informatieavonden voor de raadsleden (raadscommissie) worden georganiseerd.

De gemeente Dronten wil zich aansluiten bij het digitaal Opkopersregister. Het Digitaal Opkopersregister (DOR) is een hulpmiddel voor gemeenten en wijkteams om de handel van uit diefstal verkregen goederen via legale opkopers aan banden te leggen in het Inkoopregister en verkoopregister tweedehands goederen.

Omschrijving:	2016	2017	2018	2019
Structureel	0	0	0	0
Eenmalig	50.000	50.000	50.000	0
Subtotaal	50.000	50.000	50.000	0
Dekking:				
- Algemene reserve vrij aanwendbaar	-50.000	-50.000	-50.000	0
Totaal	0	0	0	0

Samenwerking veiligheid

Om veiligheid zoveel mogelijk integraal te benaderen neemt gemeente Dronten deel aan integrale samenwerkingsverbanden zoals het Jeugd Interventie team (JIT) en Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO). Daarnaast zijn initiatieven zoals Burgernet, Waaks! en de integrale aanpak woninginbraken in gang gezet.

De gemeente Dronten draagt jaarlijks bij aan het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) en Bureau Regionale Veiligheid Strategie (inclusief Burgernet beheer).

Er worden thema avonden georganiseerd om inwoners van de gemeente te informeren over maatregelen tegen woninginbraken en over het project Waaks!

Omschrijving:	2016	2017	2018	2019
Structureel	0	0	0	0
Eenmalig	11.000	11.000	0	0
Subtotaal	11.000	11.000	0	0
Dekking :				
- Algemene reserve aanwendbaar	-11.000	-11.000	0	0
Totaal	0	0	0	0

Radicalisering

Ten behoeve van ondersteuning van ouders van radicaliserende kinderen worden er coachingstrajecten ingekocht. De interne en externe sleutelfiguren volgen jaarlijks de driedaagse training multicultureel Vakmanschap en Radicalisering.

Om radicalisering te verminderen wordt er een aanjaagbudget gevraagd voor o.a. de Training Diamant voor (moslim) jongeren: om kritisch denken te bevorderen, om te gaan met interculturele conflicten en vaardigheden voor sociale participatie. Daarnaast ook Inbox, een reizende interactieve expositie die vooroordelen blootlegt door ervaringen van uitsluiting op te roepen en bespreekbaar te maken, of via peereducatie (kwesties van identiteit en religie bespreekbaar maken met inzet van leeftijdsgenoten) aan te kaarten.

Omschrijving:	2016	2017	2018	2019
Structureel	0	0	0	0
Eenmalig	19.000	19.000	0	0
Subtotaal	19.000	19.000	0	0
Dekking :				
- Algemene reserve vrij aanwendbaar	-19.000	-19.000	0	0
Totaal	0	0	0	0

Programma: 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Algemene omschrijving

Het programma omvat activiteiten gericht op het beheer en onderhoud van (water)-wegen, straten, bermen, pleinen, bruggen, openbare verlichting en gladheidbestrijding. Daarnaast het treffen van verkeersmaatregelen ten behoeve van de verkeersafwikkeling, de verkeerscirculatie en de verkeersveiligheid



Algemene beschouwing

Algemeen

In de algemene beschouwing van dit programma gaan wij, naast de onderwerpen die uitgewerkt zijn in de onderdeel nieuw beleid in op de overige ontwikkelingen die aan de orde zijn voor het jaar 2016. De belangrijkste ontwikkelingen zijn :

1^e fase bijpass Kampen / Roggebot

Met de provincies Flevoland en Overijssel, Rijkswaterstaat en de gemeente Kampen wordt al geruime tijd overleg gevoerd over de oplossing van een van de grotere verkeersknelpunten, namelijk Roggebot. Er ligt nu een ontwerp voor dat financieel gedragen wordt voor de Flevolandse zijde door de provincie. Dit ontwerp is de opmaat voor een hoge brug (7m) op de middellange termijn. In nauwe afstemming met de bewoners is deze oplossing tot stand gekomen. De insteek van de provincie is om te komen tot een start van de realisatie in 2018.

Openbaar vervoer

De provincie is voor het openbaar vervoer het bevoegde gezag. Het aanbod van het openbaar vervoer staat onder druk als gevolg van bezuinigingen op het openbaar vervoer en het feit. Het nieuwe OV-concept voor Flevoland zal in 2016 operationeel worden. Het college heeft een aantal belangrijke aandachtspunten, waarop het provinciale beleid zal worden getoetst.

Het belang van de gemeente Dronten is:

1. Een goede bereikbaarheid per openbaar vervoer binnen en tussen de dorpen van de gemeente Dronten;
2. het OV-vervoer langs het AZC tussen Dronten en Kampen in stand te houden. Inwoners van het AZC hebben veelal geen andere mobiliteitsmogelijkheid dan het openbaar vervoer. Daarnaast is het AZC groeiende;
3. Behoud van de stadsdienst Dronten voor de ontsluiting van de wijken richting centrum en NS-station;
4. Een goede OV-structuur in de Oostrand. Dit vanuit het recreatieve belang. In 2016 zal het nieuwe OV-concept van de provincie moeten functioneren.

De gemeente Dronten gaat in afstemming met inwoners, dorpsbelangen en bedrijfsleven zich inspannen om de verbindingen binnen onze gemeente zoveel mogelijk te behouden door middel van reguliere Openbaar Vervoer (lijndiensten). De gemeente Dronten maakt geen middelen vrij voor het Openbaar Vervoer. Wij zullen de belangen van onze inwoners

zo goed mogelijk behartigen, vooral daar waar andere vormen van mobiliteit ontbreken. Dit kan leiden tot andere vormen van OV, zoals vraagafhankelijk vervoer.

Lopende projecten uit eerdere jaren:

- Parkeervisie

Doelen programma
Nieuw beleid:
- Onderzoeksbudget verkenning recreatieve verbinding Swifterbant
- Fietspad de Zuid
- Onderzoek realisatie van een logistiek terrein ten behoeve van evenementen
- Parkeren Hondsdraf versus bereikbaarheid hulpdiensten (co-financiering BDU 50 %)
- Aanpassing onkruidbestrijding in verband met aanscherping wettelijke vereisten
- Versteving wegbermen.

Nieuw beleid:

Onderzoeksbudget verkenning recreatieve verbinding Swifterbant

In het collegeprogramma wordt aangegeven dat Dronten gaat voor goed onderhouden en veilige fietspaden in combinatie met het versterken van het recreatieve karakter van Dronten. Het fietspad langs de Hanzelijn is daar een mooi voorbeeld van. Door middel van een onderzoeksbudget beschikbaar stellen, wordt er onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om tussen Dronten en Swifterbant een nieuwe recreatieve verbinding te realiseren. Dit onderzoek moet inzicht geven in mogelijke tracés, kosten en beperkingen en aandachtspunten. Op basis van deze verkenning kunnen vervolgens nadere afwegingen worden gemaakt omtrent de realisatie en de daarvoor benodigde aanlegkosten en procedures.

Omschrijving:	2016	2017	2018	2019
Structureel	0	0	0	0
Eenmalig	15.000	0	0	0
Subtotaal	15.000	0	0	0
Dekking:				
- Algemene reserve vrij aanwendbaar	-15.000	0	0	0
Totaal	0	0	0	0

Fietspad de Zuid

In het collegeprogramma wordt aangegeven dat Dronten gaat voor kwalitatief hoogwaardige, goed onderhouden, veilige maar ook een voor de hand liggende fietsinfrastructuur. Een van de grootste knelpunten in Dronten op dit vlak zijn de fietspaden aan De Zuid. Dit uit zich op vele vlakken door onvoldoende kwaliteit in combinatie met periodiek terugkerend onderhoud aan de verharding, maar met name in veelvuldig ongewenst gedrag van de vele gebruikers. Met stip op 1 wordt dit onjuiste fietsgedrag (of niet logische inrichting) langs De Zuid door

bewoners gemeld. Om deze belangrijke verbinding hoogwaardig (beton ipv tegels), veilig (voldoende breed + 2 richtingen) maar met name ook “logisch” te maken voor de gebruikers, De Zuid zodanig herin te richten dat aan een of twee zijden langs De Zuid fietspaden in 2 richtingen worden gerealiseerd vergelijkbaar met de structuur in Dronten West. Door middel van deze aanpak wordt De Zuid als zeer belangrijke fietsrelatie weer toekomstbestendig en sluit daarbij weer aan bij het nu veelvuldig getoond logische maar op het moment foute fietsgedrag.

Daarnaast wordt door het college gewerkt aan een aantal andere oplossingen voor fietsknelpunten, zoals deze in de commissie van februari 2015 zijn aangedragen. De daarvoor benodigde middelen zijn in deze kadernota niet meegenomen.

Omschrijving:	2016	2017	2018	2019
Structureel	0	0	0	0
Eenmalig	300.000	0	0	0
Subtotaal	300.000	0	0	0
Dekking:				
- Algemene reserve vrij aanwendbaar	-300.000	0	0	0
Totaal	0	0	0	0

Onderzoek realisatie van een logistiek terrein ten behoeve van evenementen.

De afgelopen jaren is het steeds lastiger gebleken om een circus of de parkeermogelijkheden voor de kermis te accommoderen op de locatie Ottoplein aan de Noord. Temeer deze locatie ook wordt herontwikkeld op termijn. Hierop anticiperend zijn wij aan het onderzoeken waar er elders in de gemeente kansen liggen voor een logistiek terrein ten behoeve van evenementen. Een van de opties is een tijdelijk evenemententerrein (op basis van halfverharding) te ontwikkelen aan de Reest (locatie langs de Hanzelijn, richting de Lage Vaart). Hier kunnen we naar de toekomst toe op een goede wijze evenementen blijven faciliteren en vormt ook parkeren e.d. geen probleem. Het betreft hier een relatief dure optie zodat wij momenteel ook verder kijken naar andere alternatieven.

Omschrijving:	2016	2017	2018	2019
Structureel	0	0	0	0
Eenmalig	Pm	0	0	0
Subtotaal	Pm	0	0	0
Dekking:				
- Algemene reserve vrij aanwendbaar	-Pm	0	0	0
Totaal	0	0	0	0

Parkeren Hondsdraf versus bereikbaarheid hulpdiensten (co-financiering BDU 50 %)

De parkeersituatie in de Hondsdraf en omgeving Hondsdraf is niet ideaal. De bereikbaarheid voor hulpdiensten is niet gewaarborgd. Dit vraagt om een aanpassing in de openbare ruimte op parkeren op andere locaties vorm te geven. Deze problemen zijn aangedragen door zowel de bewoners alsmede door de hulpdiensten. In goed overleg met de bewoners en de

hulpdiensten zal gezocht worden naar een nieuwe, goed functionerende situatie. De dekking vanuit de Algemene Reserve Vrij Aanwendbaar maakt samen met de BDU (50% cofinanciering) dat er een investeringsbudget van € 50.000 beschikbaar komt.

Omschrijving:	2016	2017	2018	2019
Structureel	0	0	0	0
Eenmalig	25.000	0	0	0
Subtotaal	25.000	0	0	0
Dekking:				
- Algemene reserve vrij aanwendbaar	-25.000	0	0	0
Totaal	0	0	0	0

Aanpassing onkruidbestrijding in verband met aanscherping wettelijke vereisten

Vanaf begin 2016 is het verboden om nog met chemische middelen onkruid te bestrijden op straatverharding. Twee jaar geleden is door het College dit als risico aangemerkt. De besluitvorming op rijksniveau is nu zodanig dat gemeenten zeer waarschijnlijk vanaf begin 2016 geen chemische middelen meer mogen gebruiken op straatverharding. Alternatieven zijn borstelen, stomen of heet water. Er is nog geen expliciete keuze gemaakt. Dit vraagt om een andere wijze van onkruidbestrijding. Op dit moment wordt gekeken naar geschikte alternatieven. Een zekerheid is dat dit in de operationele uitvoering gaat leiden tot hogere kosten. Zodra er meer duidelijkheid bestaat over de extra kosten komen wij bij uw raad terug.

Omschrijving:	2016	2017	2018	2019
Structureel	Pm	Pm	Pm	Pm
Eenmalig	0	0	0	0
Subtotaal	Pm	Pm	Pm	Pm
Dekking:				
- Geen	0	0	0	0
Totaal	Pm	Pm	Pm	Pm

Verstevinging wegbermen

De wegen in het buitengebied worden steeds meer en intensiever belast door de wijzigingen in functies van de agrarische bedrijven. Dit leidt tot meer en zwaarder transport. Hier zijn de buitenwegen niet op ingericht. Doelstelling van het college is dat de bermverstevingen in 2018 verder zijn uitgebreid, waarbij is geanticipeerd op de actuele knel- en aandachtspunten in het buitengebied in afstemming met LTO. Op dit moment is er jaarlijks € 67.400 beschikbaar voor het bestaande plan voor bermverstevingen. Met deze impuls van gemiddeld € 118.000 extra wordt verwacht dat na 2018 de grootste problemen zijn opgelost.

Op basis van inspecties en schouwen komt de volgende prioritering naar voren. De Wisentweg wordt in 2015 voorbereid en uitgevoerd binnen het reguliere budget van bermverstevingen. Het streven is, afhankelijk van de ontwikkeling bij de Jehova's Getuigen, dit ook in 2015 te bewerkstellingen voor de Bosweg.

Vanaf 2016 staan de volgende wegen (voorlopig) geprioriteerd:

- 2016: deel van de Mosselweg;
- 2017: delen van de Elandweg en Zeebiesweg;
- 2018: delen van de Alikruikweg, Ansjovisweg en Visvijverweg.

Omschrijving:	2016	2017	2018	2019
Structureel	0	0	0	0
Eenmalig	113.000	90.000	151.000	0
Subtotaal	113.000	90.000	151.000	0
Dekking:				
- Algemene reserve vrij aanwendbaar	-113.000	-90.000	-151.000	0
Totaal	0	0	0	0

Programma: 3 Economische zaken

Algemene omschrijving

Het programma omvat activiteiten die gericht zijn op ondersteuning en uitbouw van het bestaande economisch potentieel. Hieronder vallen bedrijventerreinen, land en tuinbouw, winkelcentra, werkgelegenheid, markten en exploitatie van gemeentelijke eigendommen.



Algemene beschouwing

Algemeen

In de algemene beschouwing van dit programma gaan wij, naast de onderwerpen die uitgewerkt zijn in het onderdeel nieuw beleid in op de overige ontwikkelingen die aan de orde zijn voor het jaar 2016. De belangrijkste ontwikkelingen zijn :

Sociaal Economische Agenda (SEA)

De sociaal economische agenda is een succesvol programma waar ondernemers(verenigingen) hun steentje bijdragen aan 6 bij u bekende thema's. Ook in 2016 hopen we dit programma door te zetten. In 2016 verwachten we geen aanvullende middelen vanuit de gemeente benodigd te hebben.

Vliegveld

Per 1 april 2015 is het luchthavenbesluit in werking getreden dat de uitbreiding van Lelystad Airport mogelijk maakt. Wanneer de luchthaven echter kan opereren overeenkomstig het luchthavenbesluit, is nog niet met zekerheid te zeggen. Om deze reden kan in het kader van de doelstellingen van de Kadernota voor het jaar 2016 nog niets zinvols over dit onderwerp worden vermeld.

Lopende projecten uit eerdere jaren:

- Geen.

Doelen programma

Nieuw beleid:

- Ontwikkeling Oostkant
- Onderzoekskosten actieplan centrum.

Nieuw beleid:

Ontwikkeling Oostkant

De afgelopen jaren zijn wij na de totstandkoming van de strategische visie Oostkant Dronten en het uitvoeringsprogramma veelvuldig in gesprek geweest met ondernemers uit dit gebied. De OMFL heeft hier een verbindende rol in gespeeld waarbij ruim tien ondernemers aan tafel zaten om mee te denken over een goede ontwikkeling van het gebied tussen de bruggen van Elburg en Harderwijk. Dit heeft geresulteerd in een rapportage met actiepunten voor dit gebied dat in de collegespecial op 26 augustus 2014 met alle partijen is besproken. Eén van de reeds opgepakte onderdelen is een evenement om het gebied op de kaart te zetten. Dit is Flevo Funfields dat op 25 april 2015 voor het eerst wordt georganiseerd. Een ander onderdeel is pleisterplaatsen. Gedacht wordt om in het gebied op diverse plekken pleisterplaatsen in te richten in een herkenbare stijl zodat het gebied beter beleefbaar wordt. Deze plekken bieden de toerist/recreant een uitkijkpunt, informatie, een rustplaats en een doel om naar toe te bewegen. De gedachte is dat deze pleisterplaatsen zich zowel aan het water (de watersporter uitnodigen om op het land te komen kijken) als in het landschap. In kaart is gebracht wat een programma van eisen is voor de pleisterplaatsen en waar deze zouden moeten komen. Een sfeerbeeld en schetsen van een eerste pleisterplaats en meubilair zijn gemaakt. Met de realisatie van dergelijke pleisterplaatsen gaat een aanzienlijk bedrag gemoeid. Wij zijn van mening dat de kosten hiervan niet alleen door de gemeente Dronten gedragen hoeven te worden. Cofinanciering vinden wij dan ook een voorwaarde. Zodra meer inzicht is in de kosten en mogelijke partijen die meedoen komen wij bij uw raad terug.

Omschrijving:	2016	2017	2018	2019
Structureel	0	0	0	0
Eenmalig	Pm	0	0	0
Subtotaal	Pm	0	0	0
Dekking:				
- Algemene reserve vrij aanwendbaar	Pm	0	0	0
Totaal	0	0	0	0

Onderzoekskosten actieplan centrum

Voor het programma Actieplan Centrum worden in 2015 belangrijke stappen gezet. Wij willen in 2016 de samenwerking in het Actieplan Centrum met de diverse partijen blijven faciliteren en stellen voor een (onderzoeks)budget hiervoor te reserveren.

Omschrijving:	2016	2017	2018	2019
Structureel	0	0	0	0
Eenmalig	10.000	10.000	0	0
Subtotaal	10.000	10.000	0	0
Dekking:				
- Algemene reserve vrij aanwendbaar	-10.000	-10.000	0	0
Totaal	0	0	0	0

Programma: 4 Onderwijs

Algemene omschrijving

De samenleving is in beweging. Het passend onderwijs gaat van start en de invulling van de jeugdhulp is in 2015 naar de gemeente toegekomen. Het onderwijs speelt in beide ontwikkelingen een belangrijke rol.

Passend onderwijs ondersteunt de Dronter jeugd bij het opgroeien. De scholen bieden ieder kind wat het nodig heeft, zodat het zich optimaal kan ontwikkelen. Goed onderwijs vormt een belangrijke randvoorwaarde voor de kwaliteit en aantrekkelijkheid van Dronten als woon- en werkgemeente.

Gemeente en onderwijs werken al jaren succesvol samen om jongeren zo goed mogelijk te ondersteunen bij hun ontwikkeling. Deze samenwerking wordt de komende jaren alleen nog maar hechter.



Algemene beschouwing

Algemeen

In de algemene beschouwing van dit programma gaan wij, naast het onderwerp dat uitgewerkt is in het onderdeel nieuw beleid in op de overige ontwikkelingen die aan de orde zijn voor het jaar 2016. De belangrijkste ontwikkeling is :

Onderwijsplek voor alle talenten in Dronten

Met de komst van het passend onderwijs en de transformatie van de jeugdhulp werken we nog intensiever samen met het onderwijs om ieder kind in de gemeente Dronten de ondersteuning te bieden die het nodig heeft. Visie hierbij is dat kinderen zonder stempeltje naar school kunnen in hun eigen omgeving. Om dit te realiseren bieden we samen met het onderwijs en onze jeugdpartners extra ondersteuning op de scholen voor kinderen die daar behoefte aan hebben. Deze kinderen kunnen bijvoorbeeld gebruik maken van een preventief trainingsaanbod, het schoolmaatschappelijk werk en “Sterk in de klas” of “Sterk op School”. In 2016 zetten we de ingeslagen weg voort. Daarnaast onderzoeken we samen met de schoolbesturen hoe we de komende jaren aan nog meer kinderen thuisnabij onderwijs kunnen bieden en we zo min mogelijk kinderen vervoeren naar andere locaties.

Lopende projecten uit eerdere jaren:

- Realisatie en opstarten onderwijsstation.

Doelen programma
Nieuw beleid:
- Leerlingenvervoer.

Nieuw beleid:

Leerlingenvervoer

De belangrijkste uitgangspunten van het beleid op het terrein van leerlingenvervoer in de gemeente Dronten zijn:

- ouders bewust te maken van de redelijkerwijs te vergen inzet bij het vervoer van het kind naar school;
- bevordering van de (te ontwikkelen) zelfredzaamheid van de leerlingen;
- transparantie met betrekking tot de uitvoering op de regel- en wetgeving in het leerlingenvervoer.

Dit beleid geven we handen en voeten door onder meer het project “MEE op weg”, waarbij leerlingen met behulp van een OV-maatje de overstap maken van het aangepast leerlingenvervoer naar het openbaar vervoer. De doelstelling voor 2016 is dat minimaal 10 leerlingen de overstap maken naar het openbaar vervoer.

Daarnaast zijn er maatregelen getroffen die de kosten van het leerlingenvervoer moeten terugdringen, zoals:

- samenwerking met buurgemeenten door inschakeling Ommer Vervoer Bureau
- efficiëntere inrichting van het administratieve werkproces (digitalisering)
- opstellen van nieuwe beleidsregels die aanscherping van het beleid mogelijk maken
- goede communicatie met ouders en scholen, waarbij ouders en scholen wordt gewezen op de eigen verantwoordelijkheid.

In de meerjarenbegroting is vanaf 2014 rekening gehouden met een forse daling van de kosten van het leerlingenvervoer. Bij de vaststelling van de jaarrekening 2014 is gebleken dat de kosten van het leerlingenvervoer als gevolg van het gevoerde beleid weliswaar teruglopen, maar dat het terugdringen van de kosten geen gelijke tred houdt met de naar beneden bijgestelde bedragen die zijn weergegeven in de primitieve meerjarenbegroting. Om die reden wordt voorgesteld de post leerlingenvervoer vanaf 2016 structureel te verhogen met € 250.000.

Omschrijving:	2016	2017	2018	2019
Structureel	250.000	250.000	250.000	250.000
Eenmalig	0	0	0	0
Subtotaal	250.000	250.000	250.000	250.000
Dekking:				
- Geen.	0	0	0	0
Totaal	250.000	250.000	250.000	250.000

Programma: 5 Cultuur, recreatie en welzijn

Algemene omschrijving

Het programma bevat het ontwikkelen, in stand houden en beëindigen van voorzieningen op de gebieden cultuur, recreatie en sport. Ook bevat het programma de aanleg en het beheer van openbaar groen.



Algemene beschouwing

Algemeen

In de algemene beschouwing van dit programma gaan wij, naast de onderwerpen die uitgewerkt zijn in het onderdeel nieuw beleid in op de overige ontwikkelingen die aan de orde zijn voor het jaar 2016. De belangrijkste ontwikkelingen zijn :

Multi functioneel gebouw Swifterbant

De ontwikkeling van het MFG Swifterbant bevindt zich in een fase dat besloten kan worden worden om de verdere voorbereidingen al of niet te vervolgen. De stichting heeft op de gestelde vragen van het college alle antwoorden gegeven.

Indien er positief wordt besloten is overigens de realisatie nog geen feit. De gemeente zal zich dan gaan inspannen om een opdrachtgever/exploitant te gaan zoeken voor de 30 sociale woningen. Zonder dit onderdeel zal realisatie niet gaan plaatsvinden. Mogelijk heeft een gemeentelijke betrokkenheid ook consequenties ten aanzien van de beoogd ontwikkelaar/bouwer en daarmee ook voor de zekerstelling inzake de bouw van koopwoningen. Bij het vinden van passende oplossingen zal het vervolgtraject zijn het vastleggen van afspraken met de Stichting de Oeverwal en kan het ontwerpproces en de planologische procedures een aanvang krijgen.

Multi functioneel gebouw Biddinghuizen 2^e fase

De Stichting MFG2 heeft een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar de realisatie van een sportzaal en multifunctionele ruimtes op de locatie Voorhof. Op basis van het haalbaarheidsonderzoek is in maart 2015 gebleken dat de door de raad meegegeven financiële kaders hiervoor ontoereikend zijn. Dit is de Stichting MFG 2 en de raad medegedeeld. De Stichting heeft nu de opdracht om de exploitatie nader uit te werken, de bouwkosten inzichtelijk te maken en het commitment van de overige gebruikers aan te tonen.

Cultuurnota

In de raadsvergadering van november 2014 heeft de raad een motie aangenomen die het college vraagt om in 2015 een cultuurvisie op te stellen.

Het document "De kracht van cultuur. Cultuurvisie gemeente Dronten 2015" is in concept gereed en is het basisdocument voor het gesprek met verschillende "stake holders" in het culturele veld.

In de cultuurvisie worden de belangrijkste ontwikkelingen in de cultuursector genoemd en de gevolgen voor lokale ambities op de terreinen kunst, erfgoed, media en creatieve

industrie. Hierbij wordt ook de positie van lokale partijen in de cultuursector geschetst en de kansen en bedreigingen voor deze partijen.

Na het vaststellen van de cultuurvisie zal worden nagegaan in hoeverre de visie kan worden gevolgd door beleidsmaatregelen en een uitvoeringsprogramma. Een eerste aanzet hiervoor is al gegeven in het collegeprogramma 2014-2018.

Toekomst zwembaden

In het voorjaar van 2015 is er een visie over de toekomst van de gemeentelijke zwembaden tot stand gekomen. In deze visie is een drietal scenario's voorgelegd. Om te komen tot een goed afgewogen definitieve keuze voor één van de scenario's is het noodzakelijk om twee van de drie scenario's verder uit te werken. Dit wordt gerealiseerd door het nader inzichtelijk maken van de investeringen en exploitatiekosten inclusief het in kaart brengen van de bijbehorende effecten. Omdat de expertise binnen onze organisatie op dit gebied niet voorhanden is zullen wij op onderdelen een externe deskundige om advies vragen.

Lopende projecten uit eerdere jaren:

- Realisatie replica Pioniersbarak in combinatie met herinrichting dierenpark

Doelen programma
Nieuw beleid:
- Aanpassing sporthal 't Dok (invaliden)

Nieuw beleid:

Aanpassing sporthal 't Dok (invaliden)

Flevostar Dronten is een sportvereniging voor mensen met en zonder beperking (sporters met een beperking, vrijwilligers en trainers met én zonder beperking). De sporthal is niet goed aangepast voor rolstoelgebruikers. Dit geldt met name voor de toegankelijkheid van de hal en de doucheruimte in de kleedkamers. Flevostar heeft de gemeente verzocht de sporthal dusdanig geschikt te maken zodat ook G-sporters hier veilig kunnen sporten. De verbeteringen moeten niet alleen worden gezien vanuit het perspectief van toegankelijkheid en gebruik van de sporthal. Ook om 't Dok snel te kunnen verlaten bij calamiteiten zijn deze verbouwingen en aanpassingen nodig.

Uitgangspunt is dat mensen zelfstandig moeten kunnen functioneren in de samenleving. Sociale contacten zijn hierbij heel belangrijk. De gemeente Dronten is een gemeente waar alle inwoners ongeacht hun leeftijd of fysieke gesteldheid, op een verantwoorde, sociale en laagdrempelige wijze, aan enige vorm van bewegen en sportbeoefening kunnen doen. Dit resulteert er mogelijk in dat er minder beroep wordt gedaan op zorg en hulpverlening.

Omschrijving:	2016	2017	2018	2019
Structureel	0	0	0	0
Eenmalig	33.000	0	0	0
Subtotaal	33.000	0	0	0
Dekking:				

- Algemene reserve vrij aanwendbaar	-33.000	0	0	0
Totaal	0	0	0	0

Programma: 6 Sociale voorzieningen en maatschappelijk werk

Algemene omschrijving

Dit programma omvat activiteiten die gericht zijn op bijstandsverlening, activering & re-integratie, inkomensondersteuning voor minima en het versterken van de lokaal sociale infrastructuur via jeugdbeleid, wijk- en buurtbeheer, inburgering, algemeen maatschappelijk werk, (jeugd en senioren)zorg, kinderopvang, peuterspeelzaalwerk, uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning en vrijwilligersbeleid.



Algemene beschouwing

Algemeen

In de algemene beschouwing van dit programma gaan wij, naast de onderwerpen die uitgewerkt zijn in het onderdeel nieuw beleid in op de overige ontwikkelingen die aan de orde zijn voor het jaar 2016. De belangrijkste ontwikkelingen zijn :

Sociaal Domein

Sinds 1 januari 2015 zijn we als gemeente verantwoordelijk voor bijna alle ondersteuning aan mensen die het alleen niet (helemaal) redden op het gebied van werk en inkomen, zorg, welzijn, opvoeding en jeugdhulp. Om al deze taken zo goed mogelijk uit te kunnen voeren werkt de gemeente Dronten volgens de Dronter Koers. Door de aanpak volgens de Dronter Koers werkt de gemeente met haar partners integraal, vraag- en resultaatgericht. Zo willen we samen betere en op de behoefte afgestemde zorg leveren aan onze inwoners (maatwerk).

De Dronter Koers is primair een integrale werkwijze voor de drie decentralisaties (Wmo, Jeugdwet en Participatiewet) en is een groeimodel. Tegelijkertijd is de relatie met het gehele sociale domein groot. Het implementatiejaar 2015 staat in het teken van leren, ervaringen opdoen en door ontwikkelen. In 2016 koersen we door op het ingezette beleid. Bij de uitvoering houden we actief vinger aan de pols en brengen we verbeteringen aan waar nodig. De komende beleidsperiode haken we ook andere thema's, zoals gezondheid, wonen en zorg, onderwijs, sport, armoedebestrijding en minimabeleid en vrijwilligers- en familiezorg aan op de uitwerking van de Dronter Koers. Voor de armoedebestrijding en minimabeleid wordt een meerjarig beleidsplan opgesteld.

Zoals ook in de Drieluik Sociale Visie is beschreven, vormt participatie de motor van de samenleving. Om de participerende maatschappij te faciliteren wordt het concept 'Vraag Elkaar' uitgerold in de gemeente Dronten. Met Vraag Elkaar kunnen inwoners op een laagdrempelige manier informele ondersteuning vragen en aanbieden. Via WijSamen hebben Drontenaren op een positieve manier kennis kunnen maken met allerlei initiatieven uit de Drontense samenleving. Mensen kunnen via de website van Vraag Elkaar concreet een dienst vragen of aanbieden.

De raad heeft in de programmabegroting 2014 als kader meegegeven dat de transities

binnen de door het rijk beschikbaar gestelde middelen budgettair neutraal moeten worden uitgevoerd. Daarbij is in de risicoparagraaf als kanttekening geplaatst het reeds bestaande tekort op de exploitatie van het SW-bedrijf IMpact en de dekking van de personeelskosten voor de uitvoering van de wettelijke taken van de Participatiewet. In de programmabegroting 2015 heeft de gemeenteraad besloten om voor de periode 2015-2017 een bestemmingsreserve te creëren die als buffer kan dienen in de aanloopfase. Er bestaat namelijk nog onzekerheid over het feit of de budgetten in 2016 en verder toereikend zijn. Inmiddels is het rijk bezig om voor de Wmo en de Jeugdwet nieuwe objectieve verdeelmodellen te ontwikkelen. Deze worden naar verwachting vanaf 2016 stapsgewijs doorgevoerd. De invoering van de objectieve verdeelmodellen levert voor Dronten een extra risico op. Weliswaar zullen we voor de Wmo extra middelen ontvangen (4 à 5%), maar voor de Jeugdwet kunnen we mogelijk forse extra kortingen tegemoet zien oplopend tot ca. 20% (boven op de autonome korting van 15% die doorgevoerd is bij de invoering van de Jeugdwet en al is doorgevoerd in de meerjarenbegroting). De besluitvorming hierover is op het moment van het opstellen van de kadernota nog niet definitief. We verwachten meer duidelijkheid te krijgen in de loop van 2015 (mei- of septembercirculaire). Afhankelijk van de definitieve besluitvorming, zou het aan de orde kunnen komen dat een aanpassing van deel B Jeugdwet van het beleidsplan Transitie Sociaal Domein nodig is en bezuinigingsmaatregelen moeten worden doorgevoerd.

Harmonisatie peuterspeelzalen en kinderdagverblijven

In 2016 en 2017 vindt een harmonisatie van voorschoolse voorzieningen plaats. Peuterspeelzalen en kinderdagverblijven zullen waarschijnlijk vanaf 2017 aan dezelfde wet- en regelgeving gaan voldoen om zo de kwaliteit van peuteropvang te verhogen. Hoewel de harmonisatie een wettelijke taak is van de voorschoolse voorzieningen, zijn we hier als gemeente nauw bij betrokken. In 2015 zijn we gestart om samen met Kinderopvang Dronten de harmonisatie voor te bereiden. In 2016 maken we verdere afspraken over de invulling van peuteropvang in onze gemeente. De uitdaging is om de opvang zo vorm te gaan geven dat de structurele bezuiniging van € 30.000,- die vanaf 1 januari op het peuterspeelzaalwerk plaatsvindt niet ten koste gaat van de ontwikkeling van peuters. Daarom bouwen we de signaleringsfunctie van de voorschoolse voorzieningen verder uit en maken we nadere afspraken over het aanbod aan Voor- en Vroegschoolse Educatie. Uitgangspunt hierbij is dat jonge kinderen zo snel mogelijk de juiste ondersteuning ontvangen, zodat ze zich beter kunnen ontwikkelen en jeugdhulp op latere leeftijd niet of minder lang nodig is.

Burgerparticipatie openbare ruimte

Samen met inwoners willen we participatie in de openbare ruimte formuleren. Tegelijkertijd willen we met de samenleving in kaart brengen wat er leeft onder de bevolking op het gebied van openbare ruimte. Nadat we samen een visie hebben gevormd op burgerparticipatie in de openbare ruimte gaan we over tot de uitvoering. Deze visie wordt in 2015 geschreven en daarna gaan we aan de slag. Doelstelling is dat in 2018 inwoners, bedrijven en instellingen participeren in de openbare ruimte normaal vinden. De wegen naar de gemeentelijke organisatie zijn eenvoudig te vinden. Het speelveld is bepaald en de rol van de overheid is gemarkeerd. Inwoners weten wat wel en niet mogelijk is en wat zij kunnen verwachten van de gemeente Dronten en waar de ruimte ligt voor hun initiatieven. Via het platform van wijk- en buurtbeheer (fysiek en sociaal) moeten de eerste signalen vanuit de samenleving opgevangen worden. In 2014 is gestart met een pilot om inwoners de openbare ruimte te laten schouwen via de app Burgerschouw. De eerste resultaten zijn veelbelovend. De komende jaren nemen meer inwoners deel aan deze vorm van kwaliteitsbeoordeling van de openbare ruimte. De app Burgerschouw wordt nog intensiever onder de aandacht gebracht in 2015 en wordt naar verwachting vanaf 2016 structureel ingezet. Op deze wijze kunnen inwoners hun tevredenheid uiten over de kwaliteit van de openbare ruimte.

Lopende projecten uit eerdere jaren:
 - Uitvoering minima- en armoedebeleid.

Doelen programma
Nieuw beleid:
- Impact
- Zelfstandigenloket Flevoland (ZLF)
- Vluchtelingenwerk

Nieuw beleid:

Impact

Impact heeft voor 2015 een verlies begroot van 719.000 euro. Het eigen vermogen zal niet worden ingezet om het verlies van 2015 mee te dekken. Dit vermogen zal Impact inzetten als het tekort hoger uitvalt dan nu is begroot. In de business case Participatiewet moeten nadere afspraken worden gemaakt hoe in het nieuwe uitvoeringsmodel moet worden omgegaan met eigen vermogen, afhankelijk van het nieuwe business model.

Voor tekorten van Impact geldt dat Dronten 25% hiervan draagt en Kampen 75%. De bijdrage van Dronten in het (begrote verlies van 719.000 euro) over 2015 is € 180.000. Dit kan worden gedekt vanuit het eenmalige overschot op de bijdrage die vanuit het Rijk voor 2015 binnen het participatiebudget voor Wsw wordt toegekend. Wij houden rekening met een zelfde tekort in het jaar 2016. Voor de jaren 2017 en verder gaan wij uit van een pm-raming.

De business case Participatiewet is één van de vervolgtrajecten die voortkomt uit de visie Dronten@work. In de business case wil de gemeente onderzoeken hoe de Wsw in de toekomst uitgevoerd kan worden en wat de rol van Impact hierin is. Daarbij wordt ook meegenomen of er een werkvorm mogelijk is voor de uitvoering van de Wsw en de Wwb waarbij we binnen de financiële kaders van de participatiewet kunnen blijven zodat er meer budget beschikbaar blijft voor re-integratie van de brede doelgroep. In de business case trekken we samen op met Impact en de gemeente Kampen.

Omschrijving:	2016	2017	2018	2019
Structureel	0	0	0	0
Eenmalig	180.000	Pm	Pm	Pm
Subtotaal	180.000	Pm	Pm	Pm
Dekking:				
- Algemene reserve vrij aanwendbaar	-180.000	0	0	0
Totaal	0	Pm	Pm	Pm

Zelfstandigenloket Flevoland (ZLF)

Vanaf 2010 is er voor de uitvoering van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) een bedrag van ongeveer € 60.000 begroot.

Alleen in 2013 is er naast de € 60.000 nog € 50.000 begroot voor de uitvoering van schuldhulpverlening voor zelfstandigen.

De werkelijke kosten vanaf 2010 waren als volgt:

2010: € 241.000

2011: € 113.000

2012: € 66.000

2013: € 213.000

2014: € 356.000

2015: begroot is € 311.000

De hoogte van het Bbz is sterk conjunctuur gevoelig. Van 2010 tot en met 2013 zijn de tekorten opgevangen uit de recessiemiddelen.

Vanaf 2014 zijn deze middelen vervallen en is het tekort verder opgelopen. Uitgaande van het huidige beeld wordt een afname op korte termijn nog niet verwacht. Dit ongeacht de inzet van het ZLF op het gebied van voorlichting en preventie.

Economisch herstel is in het algemeen in de bijstand veelal pas na twee jaar merkbaar.

Met betrekking tot de uitvoering van het Bbz ziet de gemeente en ook de uitvoerder van de regeling (het Zelfstandigenloket Flevoland) momenteel dat:

- a. het aantal ondernemers dat een beroep doet op de regeling toeneemt en
- b. de kosten voor schuldhulpverlening toenemen.

Gezien het historische en huidige perspectief wordt voorgesteld om structureel een bedrag bij te ramen voor de uitvoering van het Bbz.

Op dit moment werkt het ZLF, samen met de deelnemende gemeenten, aan een plan voor integrale aanpak voor de schuldenproblematiek van (ex) zelfstandigen. Daarnaast wordt uitgegaan dat er vanaf 2017 een geleidelijk economisch herstel intreedt. Dit maakt het reëel om een afbouw in de kosten naar de toekomst op te nemen.

Om toch vinger aan de pols te houden zullen wij jaarlijks opnieuw kijken of het financieel perspectief juist is ingeschat.

Omschrijving:	2016	2017	2018	2019
Structureel	60.000	60.000	60.000	60.000
Eenmalig	190.000	140.000	90.000	40.000
Subtotaal	250.000	200.000	150.000	100.000
Dekking:				
- Algemene reserve vrij aanwendbaar	-190.000	-140.000	-90.000	-40.000
Totaal	60.000	60.000	60.000	60.000

Vluchtelingenwerk

Elk jaar wordt de gemeenten door het rijk een wettelijk verplichte taakstelling opgelegd voor een aantal te huisvesten statushouders. Het aantal te huisvesten statushouders is de afgelopen jaren sterk gestegen. Van 11 in 2012 naar 38 in 2014. Gezien de stijging in de afgelopen jaren is te verwachten dat de taakstelling voor 2015 rond de 68 a 70 gaat uitkomen. Voor 2016 wordt minimaal eenzelfde taakstelling verwacht.

Eén van de beleidsuitgangspunten van de gemeente Dronten is dat iedereen naar vermogen participeert in de samenleving en dat zij voor degene die dat niet of nog niet kan

ondersteuning biedt. De statushouder is bij vestiging in de gemeente de Nederlandse taal nog niet machtig en kent de weg naar de juiste instanties en instellingen niet. Deze doelgroep zal dan ook maatschappelijke ondersteuning nodig hebben om zelfredzaam te worden en te participeren in de Drontense samenleving. Goede maatschappelijke begeleiding heeft een belangrijke preventieve functie, bijvoorbeeld op het gebied van werk & inkomen.

Vluchtelingenwerk heeft in de afgelopen jaren een subsidie van de gemeente ontvangen om de werkzaamheden te kunnen uitvoeren. In het kader van de bezuinigingen 2012-2015 heeft de raad besloten de subsidie aan Vluchtelingenwerk af te bouwen van € 20.000 naar 0 euro in 2015. Vluchtelingenwerk heeft toen al aangegeven zonder subsidie de werkzaamheden niet meer te kunnen uitvoeren. In 2014 en 2015 zijn er extra middelen aan de raad gevraagd om Vluchtelingenwerk te kunnen subsidiëren.

Momenteel wordt er gewerkt aan een visie voor de komende jaren. Om de benodigde maatschappelijke begeleiding te kunnen bieden om de statushouders te kunnen laten participeren vragen wij voor 3 jaren (2016 tot en met 2018) een budget van € 20.000 per jaar te reserveren. Dit budget kan uit de bestemmingsreserve sociaal domein worden gedekt.

Bij het opstellen van de visie vluchtelingenwerk zal ook gekeken worden of het wenselijk / noodzakelijk is om deze subsidie structureel te gaan verlenen.

Omschrijving:	2016	2017	2018	2019
Structureel	0	0	0	0
Eenmalig	20.000	20.000	20.000	0
Subtotaal	20.000	20.000	20.000	0
Dekking:				
- Bestemmingsreserve sociaal domein	-20.000	-20.000	-20.000	0
Totaal	0	0	0	0

Programma: 7 Volksgezondheid

Algemene omschrijving

Dit programma omvat activiteiten die gericht zijn op gezondheidszorg, milieu, integrale handhaving & vergunningverlening, afvalverzameling en reiniging, water en riolering alsmede de gemeentelijke begraafplaats.

Een goed niveau van gezondheidszorg, zowel op lichamelijk als op geestelijk vlak, toegankelijk voor elke leeftijdscategorie, is van wezenlijk belang voor het welbevinden van mensen en het functioneren van de (lokale) samenleving.



Algemene beschouwing

Algemeen

In de algemene beschouwing van dit programma gaan wij, naast het onderwerp dat uitgewerkt is in het onderdeel nieuw beleid in op de overige ontwikkelingen die aan de orde zijn voor het jaar 2016. De belangrijkste ontwikkelingen zijn :

Beleidsontwikkeling afval

De landelijke doelstellingen voor scheiding van afval en hergebruik van grondstoffen zijn aangescherpt; het afvalscheidingspercentage van 65% in 2015 wordt opgetrokken naar 75% in 2020. Om deze doelstelling te realiseren is een trendbreuk nodig in zowel de wijze van inzamelen door introductie van nieuwe inzamelconcepten als het bewustmaken van de burger om het afval beter te scheiden en te komen tot een maximaal hergebruik van waardevolle grondstoffen. Daarnaast kan het inbouwen van prikkels een goede ondersteuning zijn om de nieuwe doelstelling te realiseren.

In 2015 wordt onderliggend beleid geformuleerd en vindt oriëntatie plaats op de te maken keuzes voor nieuwe inzamelconcepten. Vervolgens zal In 2016 een start worden gemaakt met de invoering van de nieuwe inzamelconcepten, ondersteund door een gerichte communicatie met de inwoners.

Realiseren van de trendbreuk vergt investeringskosten in de inzamel infrastructuur maar zal ook baten kennen in lagere verwerkingskosten en deels opbrengsten van diverse fracties. De kosten worden verrekend in de afvalstoffenheffing inclusief de daarbij behorende voorziening

Uitvoering nieuw gezondheidsbeleid

We willen dat de inwoners van Dronten zolang mogelijk gezond blijven , hiertoe creëren we met het gezondheidsbeleid randvoorwaarden. Concrete uitwerking van gezondheidsbeleid volgt vooral in aanpalende beleidsvelden. Zoals in sport en jeugdbeleid, vrijwilligers en familie zorg en jeugdzorg. Specifieke aandacht is er voor ouderen, dit ter voorkoming van eenzaamheid en verwaarlozing. Daarnaast wordt in 2016 specifiek ingezet op de realisatie van het versterken van de zorgketen rond dementie. Na de aandacht en acties omtrent alcohol matiging in 2015, die we ook voortzetten, gaan we in 2016 extra inzetten op het terugdringen van drugsgebruik.

Lopende projecten uit eerdere jaren:

- Geen.

Doelen programma

Nieuw beleid:

- Bijdrage programmabureau wind Flevoland (5 jaar a € 90.000 per jaar)

Nieuw beleid:

Bijdrage programmabureau wind Flevoland (5 jaar a € 90.000 per jaar)

De provincie stelt voor om in samenwerking met de gemeenten een subsidieaanvraag in te dienen voor het verkrijgen van EFRO-subsidie voor het instellen van een projectbureau Wind. Dit traject is in het voorjaar 2015 opgestart. Het projectbureau zal de drie gemeenten Lelystad, Dronten en Zeewolde ondersteunen bij het daadwerkelijk realiseren van de windparken. Ook deze gemeente dragen een dergelijke bijdrage bij aan het projectbureau. De taken van het projectbureau zijn o.a.:

- Het zorgdragen voor het opstellen van de benodigde overeenkomsten, onderzoeken, vergunningen e.d.;
- Het opstellen van een gezamenlijke strategie en het (mede)voeren van de onderhandelingen met de initiatiefnemers;
- Het samen met de initiatiefnemers en de gemeenschap uitwerken van participatievoorstellen zoals windfondsen ter vergroting van de acceptatie en het draagvlak voor windenergie
- Meedenken, coördineren en uitvoering geven aan de externe communicatie rondom de afzonderlijke windparken en ook project overstijgend;
- Vanuit de belangen van de gemeenten/provincie meedenken en sparren bij het opstellen van de Rijksinpassingsplannen en het uitvoeren van de daaruit voortkomende acties;

Kennis en ervaring van het projectbureau:

- Het vanuit kennis en ervaring adviseren van de gemeenten bij het realiseren van de beoogde windparken;
- Het inbrengen van de juridische kennis en ervaring op het gebied van privaatrecht;
- Het inbrengen van kennis en ervaring met betrekking tot omgevingsvergunningen en bijbehorend onderzoek, inclusief project-MER;

Voorgesteld wordt om het projectbureau in te stellen voor een periode van 5 jaar, te beginnen op 1 januari 2016 tot 31 december 2020. Deze periode is gekozen omdat het praktisch gezien niet mogelijk is om eerder te beginnen, gezien het bedrag moet een EU-aanbestedingsprocedure worden gevolgd. Na 2020 is het op dit moment niet mogelijk om subsidie aan te vragen omdat de huidige EFRO periode loopt tot en met 2020. De EFRO-subsidie moet de overige bijdrage leveren van 50% als cofinanciering. Dat is de insteek van de aanvraag.

Omschrijving:	2016	2017	2018	2019
Structureel	0	0	0	0
Eenmalig	90.000	90.000	90.000	90.000
Subtotaal	90.000	90.000	90.000	90.000

Dekking:				
- Algemene reserve NUON vrij aanwend- baar	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000
Totaal	0		0	0

Programma: 8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Algemene omschrijving

Het programma omvat activiteiten die gericht zijn op de ruimtelijke ordening (ontwikkelingsvisie, bestemmingsplannen, welstandstoezicht en handhaving) en volkshuisvesting (woningbouw nieuw en bestaand, woonwagencentrum) en bouwgrondexploitaties



Algemene beschouwing

Algemeen

In de algemene beschouwing van dit programma gaan wij, naast het onderwerp dat uitgewerkt is in het onderdeel nieuw beleid in op de overige ontwikkelingen die aan de orde zijn voor het jaar 2016. De belangrijkste ontwikkelingen zijn :

Bouwgrondexploitatie

De zware jaren achter ons latend zien we op de woningmarkt bestendige tekenen van herstel. Dit betekent onder meer dat we verwachten dat ook het dieptepunt bereikt is voor wat betreft de opbrengsten van onze grondexploitaties. Het is echter ook zo dat voor een aantal exploitaties, bv De Gilden, De Graafschap en Poort van Dronten, nog steeds sprake is van een nog groot te realiseren deel van de geprognostiseerde opbrengst.

Lopende projecten uit eerdere jaren:

- Geen.

Doelen programma

Nieuw beleid:

- Hanzekwartier (herinrichting de Noord)

Nieuw beleid:

Hanzekwartier (herinrichting de Noord)

Momenteel is een herinrichtingsplan voor De Noord in voorbereiding. Het betreft het deel van De Noord inclusief de rotonde met de Oeverloper tot aan de rotonde met de Energieweg/De Morinel. De hoofdrijbaan, de groenstroken, de verlichting en het voet/fietspad aan de oostzijde worden geheel vernieuwd. Het plan ligt letterlijk en figuurlijk in het verlengde van de gewijzigde De Noord tussen het station en de Dronterringweg. Dat deel van De Noord is in 2012 verbeterd.

Het plan voor dit deel van De Noord is ook ter uitvoering van de structuurvisie Hanzekwartier. Hierbij zal ook de oude inrichting met verhardingen van het Ottoplein wordt opgeheven. Hiermee wordt dit deel van het Hanzekwartier tot uitgeefbaar terrein gemaakt.

Op dit moment worden de kosten ingeschat op ca. € 1.1. miljoen. Er zullen gereserveerde onderhoudsgelden worden ingezet, echter dit herinrichtingsplan gaat het regulier onderhoud ver te boven. De gemeente is in overleg met de provincie voor een subsidieaanvraag op basis van de regeling Herstructureringsprojecten bedrijventerreinen/werklocaties. Met de te verwachten cofinanciering (subsidie) van € 325.000 vanuit de provincie en onderhoudsgelden denken wij de werkzaamheden voor het genoemde aanvullende bedrag (€ 300.000) uit te kunnen voeren.

De uitvoering voorzien wij voor het jaar 2016.

Omschrijving:	2016	2017	2018	2019
Structureel	0	0	0	0
Eenmalig	300.000	0	0	0
Subtotaal	300.000	0	0	0
Dekking:				
- Algemene reserve vrij aanwendbaar	-300.000	0	0	0
Totaal	0	0	0	0

Programma: 9 Algemeen (exclusief algemene dekkingsmiddelen)

Algemene omschrijving

Onder dit programma valt de uitvoering van de Wet Waardering Onroerende Zaken, de heffing en invordering van belastingen (exclusief de baten), niet aan andere programma's, c.q. het overzicht algemene dekkingsmiddelen toe te rekenen lasten en baten

Vastgestelde beleidsnota's:

- De uitvoering van de Wet WOZ is geregeld in de Wet Waardering Onroerende Zaken en de daarop gebaseerde uitvoeringsbesluiten
- Diverse verordeningen op het gebied van belastingen en retributies

Algemene beschouwing

Algemeen

In de algemene beschouwing van dit programma gaan wij in op de ontwikkelingen die aan de orde zijn voor het jaar 2016. De belangrijkste ontwikkelingen in dit algemene programma zijn:

Maatschappelijk vastgoed en accommodatiebeleid

In 2015 wordt het accommodatiebeleidsplan vastgesteld. In 2016 geven we verder invulling aan de eerste cyclus van 5 jaar. Het Centrum voor BeroepsOnderwijs Dronten heeft zij officiële opening. Samen met Almere en Ichthus College wordt nu gekeken naar de invulling van de huidige gebouwen. We maken afspraken met het basisonderwijs over verdere ontwikkeling onderwijs in Dronten centrum. Daarnaast wordt uitvoering gegeven aan de nieuwe contractronde met de sportverenigingen betreffende de kleedkamers.

Instandhouden groeiontwikkelingen gemeente

Wij zullen voor 2016 koersen op een groeiontwikkeling zoals deze is opgenomen in de woonvisie en de programmabegroting 2015.

Het aantal te realiseren woningen is:

Jaar	Aantal	
2016	188	woningen
2017	225	woningen
2018	275	woningen
2019 en verder	275	woningen

Lopende projecten uit eerdere jaren:

- Geen.

Doelen programma
Nieuw beleid:
- Geen.

Nieuw beleid:

Het programma Algemeen bevat geen nieuw beleid voor de jaren 2016 en verder.

3. Bedrijfsvoering

Algemeen:

Algemene context

De bedrijfsvoering wordt zoveel mogelijk afgestemd op de bestuurlijke agenda's die leiden naar de toekomst van Dronten. De toekomst die bestuurlijk Dronten voor onze nog steeds groeiende gemeente ziet en wil zien. Het nieuwe collegeprogramma 2014-2018 is voor de organisatie een belangrijk baken. Verder krijgen gemeenten als eerste overheid steeds meer taken. Op de overdracht van middelen voor die taken worden doelmatigheidskortingen toegepast door rijk en provincie.

Vanuit de bedrijfsvoering worden de beleids- en uitvoeringseenheden van de ambtelijke organisatie zo goed als mogelijk gefaciliteerd. Dronten ontwikkelt nog steeds, sociaal, ruimtelijk en -meer in het algemeen- qua dienstverlening aan de ingezetenen (burgers, instellingen en bedrijven). Ontwikkeling vergt ook geld e.a. middelen. Tegelijk is er bewustzijn in de organisatie dat met de beschikbaar gestelde middelen zuinig moet worden omgegaan. En dat aan het gezond maken van de financiële toekomst van Dronten ook vanuit de bedrijfsvoering een wezenlijke bijdrage moet worden geleverd. Slimme keuzes maken om met afnemende middelen toch zo goed als mogelijk door te ontwikkelen. Dat is de beweging die wij maken.

Relevante programma's en projecten

Voor de uitvoering van de bestuurlijke agenda is een aantal programma's en projecten in het bijzonder van belang, die de ontwikkeling van de bedrijfsvoering nauw raken. De organisatie en haar medewerkers moeten afgestemd zijn op de bestuurlijke agenda en zij moeten in staat zijn om die agenda tot uitvoering te brengen. We noemen op deze plaats:

- a. Het programma transities in het sociaal domein
2015 is het startjaar voor de implementatie van het beleid inzake de 3 transities. Voor de sociale werkvoorziening en de toekomst van het SW bedrijf Impact wordt een business case samen met Kampen ontwikkeld. De eerste ervaringen met de nieuwe wetgeving worden in 2015 geëvalueerd. Die evaluatie en de ontwikkeling van een nieuwe toekomst voor de sociale werkvoorziening leiden waar verandering nodig gevonden wordt in 2016 tot aanpassingen.
- b. Het programma dienstverlening
Voor de periode 2015 t/m 2017 is conform afspraak een nieuw programma dienstverlening geschreven, dat wordt aangeboden bij de behandeling van de kadernota 2016. Voor de jaren 2016 en 2017 wordt (incidenteel) extra budget gevraagd om de noodzakelijke ontwikkelingen in de dienstverlening gestalte te kunnen geven.
- c. Het programma duurzaamheid
Dit programma is niet alleen gericht op stimulering van externe duurzaamheidsmaatregelen, maar ook op die van de eigen organisatie van de gemeente.
- d. Het project Investors in People
Dit project is er met name op gericht ervoor te zorgen dat mens en organisatie ook daadwerkelijk zijn gericht op de bestuurlijke en organisatorische doelstellingen en dat zij daarvoor ook voldoende geëquipeerd zijn. Het gaat met name om de juiste investeringen in het menselijk kapitaal van de gemeentelijke organisatie. (Vergelijk het met de juiste investeringen in de ICT die worden gebaseerd op een informatiebeleidsplan.)

e. Het project juridische kwaliteitszorg

Dit project is erop gericht om de juridische kwaliteit in de organisatie op peil te brengen en te houden. De juridificering van de samenleving en de noodzaak om ook juridische risico's voldoende te beheersen vragen om goede borging van de nodige kwaliteit (zie claim bij nieuwe beleid).

Verbetertraject interne controle (administratieve controle)

Naar aanleiding van de gebeurtenissen ten aanzien van het niet afdragen van de WAO-WIA-premies en de hierover door de raad ingediende motie vindt in 2015 een quickscan en een verbetertraject plaats. De quickscan en het verbetertraject hebben betrekking op de interne controleprocessen, de processen ten aanzien van de personeels- en salarisadministratie, de verplichtingenadministratie en het budgetbeheer. De verbeterprocessen worden voor het einde van 2015 vastgesteld en ingevoerd. De raad wordt nadrukkelijk betrokken bij de quickscan en de verbeteringen op de interne controleprocessen via de ingestelde klankbordgroep.

Ook in 2016 dienen de verbeterde processen uitgevoerd en binnen de organisatie geborgd te worden. Het college ziet hier nauwlettend op toe.

Samenwerken en outsourcen

Er lopen nog onderzoeken voor samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering en dat van back office taken in het sociaal domein. V.w.b. bedrijfsvoering gaat het om de 3 taken: ICT, inkoop en personeels- en salarisadministratie. Eind 2015 kan (tegelijk met de gemeente Dalfsen waarmee wij samen optrekken) bestuurlijk beslist worden of toetreding tot het Shared Service Centrum (van de gemeenten Kampen en Zwolle en de provincie Overijssel) meerwaarde biedt boven eigenstandige uitvoering van die taken. Als daar groen licht voor wordt gegeven, dan wordt daaraan in 2016 verder uitwerking gegeven, ook al kan het zijn dat op onderdelen later dan 2016 wordt aangesloten.

Voorts is er in de normale routines voldoende aandacht voor de sturing op beleid, uitvoering en budget van verbonden partijen die bepaalde taken uitvoeren voor onze gemeente in gemeenschappelijkheid met andere overheidsorganisaties. Zie daarvoor de paragraaf verbonden partijen in de jaarrekening en de programmabegroting

Takendiscussie i.r.t. personele taakstellingen voor komende jaren

In de kadernota 2015 is een dertiental zogenaamde omdenk onderwerpen geformuleerd en toegelicht (blz. 72-75). In 2015 is een eerste start gemaakt met de zoektocht hoe bij bepaalde taken meer gebruik gemaakt kan worden van de kracht in de lokale samenleving, zodanig dat de gemeentelijke overheid ook (deels) kan terugtreden.

Taakveld 7 (APV) is door het college weer geschrapt van de lijst, omdat er bij nadere bezinning op dit onderwerp weinig mogelijkheden op dat vlak worden ingeschat. De twaalf overige onderwerpen worden opeenvolgend onderzocht op de verandermogelijkheden.

Informatiebeleidsplan

In 2015 krijgt u een actualisatie van het Informatiebeleidsplan 2013 – 2017, met een doorkijk naar 2018 en 2019. In dit plan houden wij rekening met de wettelijke verplichtingen die op de gemeente afkomen. Daarnaast hebben wij ook als gemeente de nodige ambities. Een en ander wordt separaat aan deze kadernota aan u aangeboden. Mogelijke financiële effecten zijn voor 2016 en verder niet in deze Kadernota meegenomen.

Nieuw beleid:

De ontwikkelingen in de bedrijfsvoering staan niet stil, ook niet in tijden dat er omgebogen moet worden door gemeenten. Wij zijn wel van mening dat wij zeer terughoudend moeten omgaan met verzoeken die een beslag leggen op gemeentelijke budgettaire middelen en

hebben daarom een beperkt aantal voorstellen die een extra beslag op de gemeentelijke middelen leggen.

Juridische kwaliteitszorg (1 fte)

Sinds augustus 2013 loopt het project Juridische kwaliteitszorg. T.b.v. dat project is de senior juridisch beleidsmedewerker (1 fte) voor ½ fte ingezet als juridisch controller / projectleider JKZ. Voor die 0,5 fte is voor de loop van het project een juridisch beleidsmedewerker ingehuurd. In verband met extra werkzaamheden is gekozen om 1 fte werven.

Insteek is om na beëindiging van het project (1 september 2015) JKZ als beleid in te bedden. Dat betekent dat de inzet van de juridisch controller structureel wordt; en ook de inhuur van de juridisch beleidsmedewerker.

In de afgelopen periode is gebleken dat de werkzaamheden/taken van het Team JZ / Inkoop zodanig zijn toegenomen dat de inhuur van de juridisch beleidsmedewerker, inclusief de capaciteitsuitbreiding, structureel moet worden. Bij die werkzaamheden/taken moet met name gedacht worden aan het Sociaal Domein, Wet bescherming persoonsgegevens, Privacybeleid, Wet openbaarheid van bestuur, achtergebleven belastingtaken.

Omschrijving:	2016	2017	2018	2019
Structureel	80.000	80.000	80.000	80.000
Eenmalig	0	0	0	0
Subtotaal	80.000	80.000	80.000	80.000
Dekking:				
- Geen	0	0	0	0
Totaal	80.000	80.000	80.000	80.000

Formatie Sociale zaken teamleider (0,5 fte)

In het beleidsplan Transitie Sociaal Domein is in Hoofdstuk 4.1 "Hoe gaan we dit organiseren en aansturen?", is melding gemaakt van een separaat personeel vraagstuk vanuit de afdeling sociale zaken.

De afdeling kent immers, naast de taken die zij er vanuit de transities heeft bijgekregen, vele andere taken. De afdeling is sinds 2009 aanzienlijk gegroeid. Niet alleen is het klantenbestand toegenomen, maar ook zijn er jaarlijks met de decentralisatie van taken en het verscherpen van wet- en regelgeving, nieuwe taken bijgekomen. Dit heeft er toe geleid dat de afdeling aanzienlijk in omvang is toegenomen.

Dat aantal in- en externe medewerkers is gegroeid van 34 in 2009 naar ca. 60 in 2015. Om de medewerkers goed te kunnen aansturen is er dringend behoefte aan een extra teamleider.

De afdeling kent op dit moment 1 manager en 1 teamleider. Voor de aansturing van de uitvoering is dit te beperkt. Een deel van de benodigde capaciteit kan de afdeling financieel opvangen door het vertrek van de coördinator re-integratie (0,5 FTE). Voor het resterende deel (0,5 FTE) is er structureel budget nodig.

Separaat zal voor 2015 een incidentele claim worden gedaan om het tekort voor 2015 op te kunnen vangen.

Omschrijving:	2016	2017	2018	2019
Structureel	40.000	40.000	40.000	40.000
Eenmalig	0	0	0	0
Subtotaal	40.000	40.000	40.000	40.000

Dekking:				
- Geen	0	0	0	0
Totaal	40.000	40.000	40.000	40.000

Tijdelijke formatie sociale zaken inkomensconsulent (1,0 fte)

Het bestand van Sociale Zaken is sinds 2009 (peildatum: 1-1-2009) gegroeid van 509 naar 625 in 2015 (peildatum 1-1-2015). Het aantal consulenten is echter gelijk gebleven (4.4 FTE). Met de toename van de doelgroep, de komst van de kostendelersnorm en strengere wet- en regelgeving is er dringend behoefte aan uitbreiding van capaciteit aan de inkomenscant.

Doordat het werk te veel wordt om met de huidige capaciteit te kunnen invullen, ontstaat het risico dat dit ten koste gaat van fraudealertheid en handhaving aan de poort, waardoor mensen ten onrechte kunnen instromen.

Op dit moment gaan wij, in afwachting van onder andere de uitkomsten van de business case, uit van tijdelijke formatie voor 2 jaar (vanaf half 2015). Voor de tijdelijke uitbreiding in 2015 zal u een apart voorstel worden gedaan.

Omschrijving:	2016	2017	2018	2019
Structureel	80.000	40.000	0	0
Eenmalig	0	0	0	0
Subtotaal	80.000	40.000	0	0
Dekking:				
- Algemene reserve vrij aanwendbaar	-80.000	-40.000	0	0
Totaal	0	0	0	0

4. Algemene dekkingsmiddelen en overig

Algemeen:

Binnen de gemeente zijn de algemene dekkingsmiddelen de belangrijkste bron van inkomsten. Globaal kunnen wij de algemene dekkingsmiddelen van de gemeente Dronten indelen in Algemene uitkering gemeentefonds, gemeentelijke belastingen, dividenden en bespaarde rente op eigen financieringsmiddelen.

In het onderstaande behandelen wij deze onderwerpen en geven wij tevens aan wat zij kunnen betekenen in het jaar 2016.

Algemene uitkering gemeentefonds

De hoogte van de algemene uitkering is de laatste jaren aan verandering onderhevig. De dalende tendens wordt voornamelijk veroorzaakt door de effecten van de recessie. De opwaartse beweging wordt voornamelijk veroorzaakt door de transities van het sociaal domein. Beide elementen zijn onzeker wat tot gevolg heeft dat een van de belangrijkste inkomstenbron van de gemeente onzeker is wat het voeren van een stabiel financieel beleid bemoeilijkt. Recentelijk bereiken ons de geruchten dat de gemeente Dronten ten aanzien van het sociaal domein opnieuw tegenvallers te verwerken krijgt. Zonder hierop vooruit te lopen is waakzaamheid op zijn plaats. Wij zijn dan ook benieuwd naar de uitkomsten van de meicirculaire 2015 algemene uitkering gemeentefonds. Ons streven is er op gericht dat wij u voor de behandeling van de Kadernota 2016 op de hoogte stellen van de uitkomsten voor de gemeente Dronten zodat u deze mee kunt nemen in uw afweging. Wij zijn hiervoor wel afhankelijk van het Rijk.

Rekenrente gemeente

De gemeente Dronten hanteert op dit moment een algemene rekenrente van 4,5 procent. Het percentage is afgeleid van het gemiddelde rentepercentage wat de afgelopen 15 a 20 jaar betaald wordt voor het aangaan van een langlopende geldlening. De te betalen rente voor lang geld is de laatste jaren laag. Dit heeft gevolgen voor het gemiddelde percentage. Wij zijn van mening dat in de loop van 2015 het percentage voor herijking in aanmerking komt. Wij zullen u dan ook los van deze kadernota 2016 informeren over de uitkomsten en het eventuele budgettaire effect.

Belastingdruk burger gemeente Dronten

Eén van de uitgangspunten binnen de gemeente Dronten was de laatste jaren dat de belastingdruk gelijk zou blijven (behoudens de trendmatige verhogingen). Ondanks de diverse bezuinigingsrondes van de afgelopen jaren is dit steeds gelukt. Ook voor de jaren 2016 en verder willen wij dit uitgangspunt in beginsel hanteren. Als wij het over de lastendruk voor de burgers hebben dan spreken wij over de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Dit zijn de belastingen die bij iedere huishouding worden geheven.

Nieuw beleid:

Gevolgen schatkistbankieren

Met ingang van 2014 is er nieuwe wetgeving gekomen ten aanzien van het beleggen van overtollige liquiditeiten. Voor de totstandkoming van de wetgeving rondom het zogenaamde schatkistbankieren mochten de gemeenten hun overtollige liquiditeiten beleggen bij de instellingen die een goed rendement gaven. Dit gold ook voor de gemeente Dronten. Dronten heeft zijn beleid ten aanzien van overtollige liquiditeiten verwoord in het zogenaamde treasury statuut dat aangeeft dat belegging van overtollige liquiditeiten alleen toegestaan is bij

instellingen met een triple AAA rating. Het schatkistbankieren heeft het beleggen van overtollige liquiditeiten danig ingeperkt. Belegging is alleen mogelijk bij collega overheden of bij de schatkist. Beide geven geen marktconform rendement.

De gemeente Dronten heeft voor de wetgeving "schatkistbankieren" als gevolg van de verkoop van de NUON-aandelen de overtollige liquiditeiten tijdelijk belegd bij de ABN (deposito). De deposito bij de ABN verloopt halverwege 2019. Het rendement bij de ABN is hoog en het rendement bij instellingen voor schatkistbankieren zeer laag. De markt en het schatkistbankieren heeft tot gevolg dat wij rekening moeten houden met een structureel lager rendement van € 750.000 per jaar (voor het jaar 2019 € 375.000 omdat de deposito halverwege vervalt).

Omschrijving:	2016	2017	2018	2019
Structureel	0	0	0	375.000
Eenmalig	0	0	0	0
Subtotaal	0	0	0	375.000
Dekking:				
- Geen	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0

Precariobelastingen kabels en leidingen

De opbrengst van de precariobelasting is eind 2014 structureel verhoogd met een bedrag van € 302.000. In 2014 is juridisch gebleken dat in Dronten ook voor de gasleidingen de Verordening precariobelasting van toepassing is.

Omschrijving:	2016	2017	2018	2019
Structureel	-302.000	-302.000	-302.000	-302.000
Eenmalig	0	0	0	0
Subtotaal	-302.000	-302.000	-302.000	-302.000
Dekking:				
- Geen	0	0	0	0
Totaal	-302.000	-302.000	-302.000	-302.000

Extra opbrengsten onroerende zaakbelastingen windmolens

De ontwikkelingen ten aanzien van duurzame energie volgen elkaar snel op. Een van de ontwikkelingen is windenergie. Ook onze gemeente is druk doende om de windenergie in de polder een boost te geven. Zie onder andere het voorstel om mee te doen aan een programmabureau wind in Flevoland (zie het nieuwe beleid onder programma 8 van deze kadernota 2016). De ontwikkelingen windenergie in de gemeente Dronten zullen tot gevolg hebben dat er nieuwe windmolens worden geplaatst c.q. bestaande windmolens zullen worden vervangen. De windmolens zullen worden betrokken in de onroerende zaakbelastingen en zullen dan ook een extra opbrengst aan onroerende zaakbelastingen genereren. In deze kadernota 2016 is geen rekening gehouden met de extra opbrengst aan onroerende zaakbelastingen.

Omschrijving:	2016	2017	2018	2019
Structureel	Pm	Pm	Pm	Pm
Eenmalig	0	0	0	0
Subtotaal	Pm	Pm	Pm	Pm
Dekking:				
- Geen	0	0	0	0
Totaal	Pm	Pm	Pm	Pm

5. Algemene reserves vrij aanwendbaar

De gemeente Dronten heeft diverse algemene reserves vrij aanwendbaar. Deze algemene reserves zijn onder te verdelen in:

Nr	Omschrijving	Bedrag per 1-1-2015 (gecorrigeerd met claims waartoe besloten is en rekeningresultaat 2014)
	Algemene dienst:	
	- algemene reserve vrij aanwendbaar	8.425.000
	- algemene reserve vrij NUON-gelden	9.251.000
	Bouwgrondexploitatie:	
	- algemene reserve grondexploitatie (vrij)	nihil
	Totaal	17.676.000

In deze kadernota 2016 worden voorstellen gedaan die een beslag leggen op de algemene reserves vrij aanwendbaar van € 3.164.000. Na de onttrekking van de voorstellen resteert er een saldo van € 14.512.000 in de algemene reserves vrij aanwendbaar.

Op dit moment en de nabije toekomst kunnen zich diverse onderwerpen aandienen die eenmalige financiële consequenties tot gevolg hebben. Voor de financiële afdekking kan in beginsel de algemene reserve vrij aanwendbaar worden gebruikt als deze een hoogte heeft boven de door ons zelf gestelde norm in de nota reserves en voorzieningen. De norm voor de algemene dienst bedraagt 5 procent van het exploitatietotaal van de gemeente. Voor Dronten is dit een bedrag van € 5.250.000. Volgens de prognose heeft de algemene reserve vrij aanwendbaar van de algemene dienst een stand van € 14.512.000 (rekening houdend met de claims waartoe besloten is, de jaarrekening 2014 en de voorstellen in deze kadernota 2016). De stand van de reserve in de algemene dienst is aanzienlijk hoger dan de norm en kan dan ook ingezet worden voor eenmalige zaken. De stand van de algemene reserve grondexploitatie is nihil en dit baart ons zorgen. Wij adviseren dan ook om op dit moment binnen de algemene dienst een hogere stand aan te houden dan wij zelf als norm hebben gesteld.

De grootste risicofactoren van dit moment zijn de implementatie van de 3 transities, de bouwgrondexploitatie in zijn algemeenheid en de effecten van de voortdurende recessie. In het licht van de risico's is een overmaat in de buffer wenselijk.

6. Uitgangspunten programmabegroting 2016 en verder

De richtlijnen voor het opstellen van de programmabegroting 2016 en de meerjarenramingen 2017-2019 zijn hieronder verwoord.

Algemene uitgangspunten:

- Sluitende begroting 2016 en 2017;
- Een klaarliggend aanvullend bezuinigingspakket voor de jaren 2018 en verder voor het mogelijk oplossende van de tekorten van 2018 en verder;
- De jaren 2016 en 2017 de financiële positie van de gemeente intensief te monitoren en mocht het nodig zijn tijdig in te spelen c.q. maatregelen te nemen zodat ook voor de jaren 2018 en verder de gemeente een structureel sluitend meerjarenbeeld kan presenteren;
- Nieuw beleid: in de productenraming (is beheersbegroting) 2016 en volgende jaren zal buiten het gestelde in de richtlijnen geen nieuw beleid worden verwerkt. Nieuw beleid wordt ingebracht middels de kadernota of separate voorstellen.

Uitgangspunten voor het opstellen van de productenraming

Uitgangspunten welke zijn gehanteerd bij het opstellen van de productenraming 2016 en de meerjarenramingen 2017-2019 zijn:

Ramingen 2016

De primitieve productenraming 2016 zal worden opgesteld op basis van ongewijzigd beleid ten opzichte van de geactualiseerde begrotingscijfers 2015, jaarschijf 2016. Ongewijzigd beleid houdt in dat de ramingen voor de begroting 2016 uitgaan van de structurele budgetten van de begroting 2015, jaarschijf 2016, inclusief begrotingswijzigingen.

Vervangingsinvesteringen

Onder vervangingsinvesteringen worden verstaan investeringen die worden gedaan ter vervanging van bestaande investeringen ten einde, uitgaande van bestaand beleid, het huidige niveau van dienstverlening te kunnen handhaven. Vervangingsinvesteringen kleiner dan € 10.000 dienen volledig ten laste van de exploitatie te worden gebracht. Deze kunnen worden verwerkt in de ramingen van de productenraming. Daarnaast zal het schema vervangingsinvesteringen 2015-2018 worden geactualiseerd en aangevuld met het jaar 2019.

Aantal woningen / aantal inwoners

In verband met de verbetering van de statistische gegevens en de uitkomsten van de woonvisie van de gemeente Dronten, hebben wij de berekenmethode van de groei van de gemeente Dronten verfijnd. Uitgangspunt is het in 2013 bijgestelde woningbouwprogramma 2010-2020.

De woningen binnen de gemeente Dronten worden onderverdeeld in:

	Type	Omschrijving
1.	Woningen	Zelfstandige woonruimten
2.	Wooneenheden	Woonruimten met voor het wonen kenmerkende gemeenschappelijke voorzieningen, zoals studenten- en verpleegflats
3.	Recreatiewoningen	Woonruimten bestemd voor recreatieve doeleinden
4.	Bijzondere woongebouwen	Woonruimten bestemd voor de woongebouwen huisvesting van institutionele huishoudens zoals bejaardenoorden, verpleeghuizen en gezinsvervangende huizen

In onderstaande tabel geven wij de prognose van het aantal te hanteren woonruimten en inwoners ten behoeve van de begroting 2016:

Omschrijving	2015	Groei 2015	2016	Groei 2016	2017	Groei 2017	2018	Groei 2018	2019	Groei 2019	2020
Woningen	15.876	138	16.014	188	16.202	225	16.427	275	16.702	275	16.977
Wooneenheden	25		25		25		25		25		25
Recreatiewoningen	976		976		976		976		976		976
Bijzondere woongebouwen	537		537		537		537		537		537
Totaal groei		138		188		225		275		275	
Totaal	17.414		17.552		17.740		17.965		18.240		18.515
Aantal inwoners per 01-01-2015	40.384										
Verwacht aantal inwoners 2016 e.v.			40.591		40.873		41.211		41.623		42.036
- aantal inwoners per 01-01-2015 + aantal nieuwe woningen exclusief de recreatiewoningen vermenigvuldigd met een bezettingsgraad van 1,5 inwoners per woonruimte.											
Ontwikkeling Bezettingsgraad	2,46		2,45		2,44		2,43		2,41		2,40
(Aantal inwoners gedeeld door het aantal woningen exclusief de recreatiewoningen. Recreatiewoningen tellen niet mee voor de bepaling van de groei in het aantal inwoners.)											

Loonniveau/formatie

In het huidige meerjarenbeeld is uitgegaan van de staat salarissen en sociale lasten zoals opgenomen in de begroting 2015. Bij de actualisatie van het meerjarenbeeld wordt uitgegaan van het formatieschema zoals deze geldt voor het jaar 2015.

Het loonniveau 2016 is het niveau van februari 2015 verhoogd met de reguliere periodieken en bevorderingen. Voor de begroting 2016 gaan we uit van een loonkostenstijging van **2,0 procent** (salarissen en werkgeverslasten) ten opzichte van de begroting 2015. Op dit moment is er nog geen bekendheid ten aanzien van de insteek van de loonontwikkelingen en werkgeverslasten voor 2016. Het advies ten aanzien van de loonkostenstijging is dan ook een inschatting en wij sluiten daarbij aan bij de gemeente Zwolle die eenzelfde percentage hanteert.

Wij gaan er vanuit dat de ontwikkelingen ten aanzien van het loonniveau gecompenseerd worden door een bijstelling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds, alsmede de trendmatige verhogingen van de heffingen.

Diensten en leveringen van derden

Op basis van bestaand beleid stellen wij voor om de prijsstijging op diensten en leveringen van derden voor de productenraming 2016 ten opzichte van 2015 te bepalen op **0,8 procent**. Dit percentage is gebaseerd op prijsindex voor Bruto Binnenlands Product (pBBP) welke is opgenomen in de jaarlijkse uitgaven van het Centraal Economische Plan (CEP) en Macro Economische Verkenningen (MEV) van het Centraal Planbureau (CPB). In het meerjarenbeeld zal het prijspeil 2016 voor de rest van de planperiode gelijk worden gehouden aan het jaar 2016.

Gas/Elektra/Water

Voor 2016 wordt er van uitgegaan dat de prijs ten opzichte van de begroting 2015 **0,8 procent** zal stijgen (zie diensten en leveringen van derden). De kosten voor gas, elektra en water dienen te worden gebaseerd op een gemiddeld jaarverbruik.

Huur en verhuur

Voor huur en verhuur van panden dient in de begroting 2016 rekening gehouden te worden met een percentage van **0,8** (zie diensten en leveringen van derden). Indien er contractueel andere afspraken over indexering van de huur zijn vastgelegd worden deze nageleefd.

Subsidies

Op basis van bestaand beleid zouden wij voorstellen om bij de inkomensoverdrachten/ subsidies uit te gaan van de volgende trendmatige stijgingen:

- voor inkomensoverdrachten die verstrekt worden als subsidiecontract of als exploitatiebijdrage aan gesubsidieerde instellingen gelden dezelfde richtlijnen als voor de gemeentelijke organisatie. Op basis van een algemene loon- en prijsverhouding van 75-25 is een zogenaamd **mix-percentage bepaald van 1,7 %**. Dit percentage wordt gebruikt voor het bepalen van de budgetten voor de programmabegroting 2016.
- voor de overige subsidieverstrekingen geldt dat ze jaarlijks worden aangepast gelijk aan de prijsstijging voor diensten en leveringen van derden. Voor de begroting 2016 is dit **0,8 %**. De hoogte van een subsidie kan onderdeel zijn van mogelijke ombuigingsvoorstellen in de toekomst.

Rentepercentages

Bij het opstellen van de begroting 2016 kunt u uitgaan van de volgende rentepercentages:

- Rente bij nieuwe investeringen (conform bestaand beleid) 4,50 %
- Rente bij vervangingsinvesteringen (conform bestaand beleid) 4,50 %
- Rentetoevoeging reserves (conform bestaand beleid) 4,50 %
- Inflatiecorrectie op voorzieningen 0,80 %

(de inflatiecorrectie op voorzieningen was voor 2015 1,25 procent. Met het nieuwe percentage sluiten we aan bij het te hanteren percentage voor prijsstijgingen voor diensten van derden.)

Afschrijvingstermijnen

Voor nieuwe en vervangingsinvesteringen wordt uitgegaan van de afschrijvingstermijnen zoals deze door de raad zijn vastgesteld in de verordening ex artikel 212 Gemeentewet.

Algemene uitkering

In de begroting 2016 wordt de berekening van de algemene uitkering gebaseerd op de meicirculaire 2015.

Het indexcijfer voor netto materiële overheidsconsumptie vormt onder andere de basis voor de bepaling van de nominale ontwikkeling van de omvang van het gemeentefonds. Aan de uitgaven zijde van de begroting wordt rekening gehouden met de prijsindex voor Bruto Binnenlands Product (pBBP). Het indexpercentage voor netto materiële overheidsconsumptie kan afwijken de prijsindex voor Bruto Binnenlands Product (pBBP). In het meerjarenbeeld zal het prijspeil 2016 voor de rest van de planperiode gelijk worden gehouden.

Gemeentelijke belastingen en tarieven

Het inflatiepercentage wordt met ingang van 2005 vastgesteld aan de hand van het gemiddeld gewogen percentage voor de gemeentelijke loonkostenontwikkeling en prijzen van derden. Uitgaande van een loon- en prijsgevoelige verhouding van de kosten van 50% - 50%. Dit resulteert in een inflatiecorrectiepercentage voor de gemeentelijke tarieven van **1,4 %** ((loonkosten 2,00 % + prijzen derden 0,8 %) : 2). Dit geldt uiteraard niet voor tarieven die wettelijk worden vastgelegd of waarbij via besluitvorming een ander afwijkend tarief is afgesproken.

Naast de hierboven genoemde verhoging zijn enkele belastingen extra verhoogd. In onderstaande worden de belastingen separaat behandeld.

Onroerende zaakbelastingen

Wij stellen voor om de onroerende zaakbelastingen trendmatige te verhogen met **1,4 %** (gemiddeld gewogen percentage voor de gemeentelijke loonkostenontwikkeling en prijzen van derden ((loonkosten 2,00 % + prijzen derden 0,8 %) : 2).

Het tarief van de belasting bedraagt een percentage van de heffingsmaatstaf. Met ingang van het jaar 2007 worden de onroerende goederen jaarlijks opnieuw getaxeerd (wettelijke verplichting). Op basis van deze gegevens worden de tarieven als volgt:

Omschrijving	Percentage 2015	Verhogingen	Percentage 2016
Gebruikersbelasting	0,1742 %	Trend 1,4 %	0,1766 %
Eigenarenbelasting:			
- dient in hoofdzaak tot woning	0,1593 %	Trend 1,4 %	0,1615 %
- dient niet in hoofdzaak tot woning	0,2097 %	Trend 1,4 %	0,2126 %

NB: bovenstaande percentages zijn onder voorbehoud omdat de waardeontwikkeling van de onroerende goederen ertoe kan leiden dat de percentages aangepast moeten worden om dezelfde OZB opbrengst te kunnen genereren.

Afvalstoffenheffing

Evenals voorgaande jaren wordt ook voor 2016 uitgegaan van een kostendekkingspercentage van 100 %. Er is voor gekozen een trendmatige verhoging van **1,4 %** (gemiddeld gewogen percentage voor de gemeentelijke loonkostenontwikkeling en prijzen van derden ((loonkosten 2,00 % + prijzen derden 0,8 %) : 2). De tarieven afvalstoffenheffing 2015 bedragen € 241,20 per huishouden in het binnengebied en op € 213,60 per huishouden in het buitengebied.

Rioolheffing

Het rioolrecht wordt vastgesteld in het kader van het gemeentelijk rioleringsplan. Voor het jaar 2015 bedraagt de heffing € 139,80. Uit het rioolbeheersplan blijkt dat het tarief 2016, naast de inflatiecorrectie, verhoogd moet worden met 2,25 %. Naast de verhoging voortvloeiende uit het GRP stellen wij voor de tarieven trendmatig aan te passen met

1,4 % ((gemiddeld gewogen percentage voor de gemeentelijke loonkostenontwikkeling en prijzen van derden (loonkosten 2,00 % + prijzen derden 0,8 %) : 2). Bovenstaand verwerkt te hebben komt het tarief rioolrechten daarmee in 2016 op € 144,90.

Grafrechten

Voor de begraafrechten wordt uitgegaan van de trendmatige tariefstijging van **1,4 %** (gemiddeld gewogen percentage voor de gemeentelijke loonkostenontwikkeling en prijzen van derden ((loonkosten 2,00 % + prijzen derden 0,8 %) : 2). Voor 2016 betekent dit het volgende voor de meest voorkomende tarieven: begraafrecht wordt € 820,00; begraafplaatsrecht wordt € 1.353,00, grafrecht voor 20 jaar wordt € 892,00 gedenktekenrecht wordt € 338,00 (steen op een graf), recht aanleg grafkelder € 988,00.

(Water) Toeristenbelasting

Het tarief voor toeristenbelasting was in 2012 € 0,95 per persoon per overnachting. Voor 2016 wordt het volgende uitgangspunt gehanteerd. Het tarief 2016 is afhankelijk van de volumegroei opbrengst toeristenbelasting zoals deze is geraamd bij de begroting 2012, 2013, 2014 en 2015. Deze opbrengstgroei is besproken met de recreatieondernemers. Indien de volumegroei in opbrengst niet gehaald wordt dan zal de hoogte van het tarief toeristenbelasting afgeleid worden van de door de gemeente geraamde opbrengst 2016 in de begroting 2015. Wij gaan ervan uit dat de overnachtingen gehaald worden. Dit zal in de loop van 2015 officieel worden bevestigd door de aangifte van de diverse belastingplichtigen. Op basis van deze gegevens stellen wij voor het tarief te handhaven op een bedrag van € 0,95 per persoon per overnachting onder voorwaarden dat de geraamde volumegroei voor het jaar 2016 gehaald wordt. Er wordt afgezien van het toepassen van een trendmatige groei voor het jaar 2016.

Forensenbelasting

Forensenbelasting wordt geheven over de waarde van de woning/stacaravan. Voor 2016 stellen wij voor de tarieven trendmatig te verhogen met **1,4 %**. Afhankelijk van de economische waarde van het object bedraagt de in 2016 te betalen belasting tussen € 131,00 en € 606,00.

Hondenbelasting

Ook voor de hondenbelasting stellen wij voor om de tarieven trendmatig te verhogen met **1,4 %**. De belasting voor de eerste hond komt daarmee in 2016 op € 65,70 en voor iedere volgende hond op € 110,70. Kennels betalen € 289,60 (alle tarieven inclusief afronding/hantering maandtarief).

Leges/ Tarieven

Ook voor de leges en tarieven geldt het uitgangspunt van een trendmatige verhoging met **1,4 %**. Uitgezonderd de wettelijk voorgeschreven tarieven. Uit praktische overwegingen worden afrondingen toegepast. Wettelijk vastgestelde tarieven worden aangepast aan de in dat kader toegestane mutaties.

7. Voorstel aan de raad

Deze kadernota 2016 is de opmaat voor de toekomst zowel inhoudelijk als financieel. Wij stellen daarom voor om de volgende besluiten te nemen.

- De kadernota 2016 vast te stellen als zijnde een richtinggevend document voor het opstellen van de programmabegroting 2016;
- Op dit moment kennis te nemen van de mogelijke bezuinigingsopties 2018 en 2019 indien de financiële situatie daartoe aanleiding geeft (zie bijlage 2);
- De uitgangspunten voor het opstellen van de programmabegroting 2016 (zie hoofdstuk 6) vast te stellen;
- Het college de opdracht geven om de kadernota 2016 zoals hier is gepresenteerd te verwerken in de programmabegroting 2016 die in november 2015 door de raad zal worden behandeld.

Bijlagen kadernota 2016

Bijlage 1 Financieel overzicht Kadernota 2016

- = voordeel, + = nadeel

Omschrijving	2016	2017	2018	2019	Wethouder
Stand slotrapportage 2014	-279.389	-410.500	215.310	401.703	
Tussentijdse ontwikkelingen:					
- Nieuwe waarden onroerende zaken GBLT (BGW 4 jaar 2015)	-40.324	-44.831	-46.001	-50.311	
- Aanschaf elektrische auto's toezichthouders gemeenten	0	-5.322	-4.233	-3.145	
Tussenstand slotrapportage 2014 plus tussentijdse ontwikkelingen	-319.713	-460.653	165.076	348.247	
Financiële effecten Kadernota 2016					
<u>Programma 0 Openbaar bestuur</u>					
Programma verbetering dienstverlening	241.000	237.000	0	0	P. van Bergen
- Dekking bestemmingsreserve Egem-I	-66.000	-69.500	0	0	
- Dekking bestemmingsreserve dienstverlening	-6.000	0	0	0	
- Dekking algemene reserve vrij aanwendbaar	-169.000	-167.500	0	0	
Verhoging bijdrage regio Zwolle	40.000	40.000	40.000	40.000	A.B.L. de Jonge
Co-financiering in het kader van Leader etc.	150.000	150.000	150.000	0	T. van Amerongen
- Dekking algemene reserve vrij aanwendbaar	-150.000	-150.000	-150.000	0	
<u>Programma 1 Openbare orde en veiligheid</u>					
Aanpak georganiseerde criminaliteit & Bibob	50.000	50.000	50.000	0	A.B.L. de Jonge
- Dekking algemene reserve vrij aanwendbaar	-50.000	-50.000	-50.000	0	
Samenwerking veiligheid	11.000	11.000	0	0	A.B.L. de Jonge
- Dekking algemene reserve vrij aanwendbaar	-11.000	-11.000	0	0	
Radicalisering	19.000	19.000	0	0	A.B.L. de Jonge
- Dekking algemene reserve vrij aanwendbaar	-19.000	-19.000	0	0	
<u>Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat</u>					
Onderzoeksbudget verkenning recreatieve verbinding Swifterbant	15.000	0	0	0	J.Ph. Engelvaart
- Dekking algemene reserve vrij aanwendbaar	-15.000	0	0	0	

Bijlage 1 Financieel overzicht Kadernota 2016

- = voordeel, + = nadeel					
Omschrijving	2016	2017	2018	2019	Wethouder
Fietspad de Zuid	300.000	0	0	0	J.Ph. Engelvaart
- Dekking algemene reserve vrij aanwendbaar	-300.000	0	0	0	
Onderzoek realisatie van een logistiek terrein tbv evenementen	Pm	0	0	0	J.Ph. Engelvaart
Parkeren Hondsdraf versus bereikbaarheid hulpdiensten (co-financiering BDU 50 %)	25.000	0	0	0	J.Ph. Engelvaart
- Dekking algemene reserve vrij aanwendbaar	-25.000	0	0	0	
Aanpassing onkruidbestrijding in verband met aanscherping wettelijke vereisten	Pm	Pm	Pm	Pm	J.Ph. Engelvaart
Versteviging wegbermen	113.000	90.000	151.000	0	J.Ph. Engelvaart
- Dekking algemene reserve vrij aanwendbaar	-113.000	-90.000	-151.000	0	
<u>Programma 3 Economische zaken</u>					
Ontwikkeling Oostkant (realisatie pleisterplaatsen)	Pm	0	0	0	A.B.L. de Jonge
Onderzoekskosten actieplan centrum	10.000	10.000	0	0	A.B.L. de Jonge
- Dekking algemene reserve vrij aanwendbaar	-10.000	-10.000	0	0	
<u>Programma 4 Onderwijs</u>					
Leerlingenvervoer	250.000	250.000	250.000	250.000	T. van Amerongen
<u>Programma 5 Cultuur en Recreatie</u>					
Aanpassing sporthal 't Dok (invaliden)	33.000	0	0	0	J.Ph. Engelvaart
- Dekking algemene reserve vrij aanwendbaar	-33.000	0	0	0	
<u>Programma 6 Sociale voorzieningen en maatschappelijk werk</u>					
Impact	180.000	pm	pm	pm	P. van Bergen
- Dekking algemene reserve vrij aanwendbaar	-180.000	0	0	0	
Zelfstandigen Loket Flevoland (ZLF)	250.000	200.000	150.000	100.000	P. van Bergen
- Dekking algemene reserve vrij aanwendbaar	-190.000	-140.000	-90.000	-40.000	
Vluchtelingenwerk	20.000	20.000	20.000	Pm	P. van Bergen
- Dekking bestemmingsreserve sociaal domein	-20.000	-20.000	-20.000	0	

Bijlage 1 Financieel overzicht Kadernota 2016

- = voordeel, + = nadeel

Omschrijving	2016	2017	2018	2019	Wethouder
<u>Programma 7 Volksgezondheid</u>					
Bijdrage programmabureau wind Flevoland (5 jaar a € 90.000 per jaar)	90.000	90.000	90.000	90.000	J.Ph. Engelvaart
- Dekking algemene reserve NUON vrij aanwendbaar	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000	
<u>Programma 8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting</u>					
Hanzekwartier (herinrichting de Noord)	300.000	0	0	0	J.Ph. Engelvaart
- Dekking algemene reserve vrij aanwendbaar	-300.000	0	0	0	
<u>Programma 9 Algemeen</u>					
Geen nieuw beleid programma 9 algemeen					
<u>Bedrijfsvoering</u>					
Formatie juridische kwaliteitszorg conerndiensten (1,0 fte)	80.000	80.000	80.000	80.000	P. van Bergen
Formatie sociale zaken teamleider (0,5 fte)	40.000	40.000	40.000	40.000	P. van Bergen
Tijdelijke formatie sociale zaken inkomensconsulent (1,0 fte)	80.000	40.000	0	0	P. van Bergen
- Dekking algemene reserve vrij aanwendbaar	-80.000	-40.000	0	0	
<u>Algemene dekkingsmiddelen</u>					
Schatkistbankieren (vervallen van deposito bij ABN)	0	0	0	375.000	T. van Amerongen
Precario kabels en leidingen	-302.000	-302.000	-302.000	-302.000	T. van Amerongen
Extra opbrengst onroerende zaakbelastingen windmolens	0	Pm	Pm	Pm	T. van Amerongen
Totaal financiële effecten Kadernota 2016	168.000	168.000	168.000	543.000	
Nieuw begrotingssaldo 2016 - 2020 na verwerking Kadernota 2016	-151.713	-292.653	333.076	891.247	

Bijlage 1 Financieel overzicht Kadernota 2016

- = voordeel, + = nadeel

B. Onttrekkingen uit reserves bij kadernota 2016:

-/- is onttrekking

	2016	2017	2018	2019	Totaal
Algemene reserve vrij aanwendbaar	-1.645.000	-677.500	-441.000	-40.000	-2.803.500
Algemene reserve NUON vrij aanwendbaar	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000	-360.000
Overige reserves (sociaal domein, EGEM-I en dienstverlening)	-92.000	-89.500	-20.000	0	-201.500
				Totaal	-3.365.000

Bijlage 2 Pakket maatregelen om tekorten 2018 en verder op te kunnen vangen (besluitvorming in een later stadium)				
- = voordeel, + = nadeel				
Omschrijving	2016	2017	2018	2019
<u>Programma 0 Algemeen bestuur</u>				
Bezuiniging VNG, verbonden partij v/a 2018 4% naar 6% in 2018 - principebesluit	0	0	-1.000	-2.000
<u>Programma 4 Onderwijs</u>				
Vervallen subsidie voor onderwijsbegeleiding - principebesluit	0	0	-31.000	-31.000
Bezuinigen op peuterspeelzaalwerk 2e fase - principebesluit	0	0	-10.000	-20.000
<u>Programma 5 Cultuur, recreatie en welzijn</u>				
Bezuiniging op bibliotheek - niet meer in kleine kernen - principebesluit	0	0	-25.000	-50.000
Onderzoek zwembaden - principebesluit	0	0	pm	pm
Bezuiniging op vervangingsinvesteringen buitensport (beheerplan) - principebesluit	0	0	-10.000	-10.000
Bezuiniging Nieuw Land Erfgoedcentrum, verbonden partij v/a 2017 4% naar 6% in 2019 - principebesluit	0	0	-1.700	-3.300
Bezuinigen/schrappen subsidie voor vrije tijd cultuuronderwijs - principebesluit	0	0	-100.000	-250.000
Verlagen niveau inrichting theaterzalen Meerpaal	0	0	-20.000	-40.000
VVV-database door derden laten beheren - principebesluit	0	0	-10.000	-10.000
<u>Programma 6 Sociale voorzieningen en maatschappelijk werk</u>				
Bezuiniging Sociale Recherche, verbonden partij v/a 2018 4% naar 6% in 2019 - principebesluit	0	0	-1.400	-2.800
<u>Programma 7 Volksgezondheid</u>				
Bezuiniging GGD, verbonden partij v/a 2018 4% naar 6% in 2019 - principebesluit	0	0	-13.750	-27.250
Bezuiniging OFGV, verbonden partij v/a 2019 2% - principebesluit	0	0	-11.000	-11.000
<u>Programma 9 Algemeen</u>				
Bezuiniging GBLT, verbonden partij v/a 2018 4% naar 6% in 2019 - principebesluit	0	0	-9.500	-18.500
<u>Algemene dekkingsmiddelen</u>				
Extra verhoging van de OZB tarieven met 3% (3*1% per jaar) - principebesluit	0	0	-80.000	-160.000
<u>Bedrijfsvoering</u>				
Bezuiniging op bedrijfsvoering door keuzes in gemeentelijk takenpakket - principebesluit	0	0	-200.000	-475.000
Opties tot bezuinigingen periode 2018 en verder	0	0	-524.350	-1.110.850